

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesca d'Assisi 20, Telefon 11-57. Dopolni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar za upravnništvo. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarna "Edinost". Poduredništvo v Gorici: ulica Glusca Carducci št. 7, l. n. — Telef. št. 327. Glavni odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Zunanja trgovina v letu 1927.

Inflacija, deflacija, revalutacija in stabilizacija evropskih valut, nerešena finančna vprašanja mednarodnega značaja in carinski obrambni zidovi tvorijo ovire, s katerimi morajo računati v zunanji trgovini po vojni narodna gospodarstva vseh evropskih držav. Slučaj Poljske, ki se je ravno v teh dneh odločila za stodoletno valorizacijo uvoznih carin, nam jasno osvetljuje nemirno trgovinsko politiko, ki brezdvomno ne bo ostala brez posledic na mednarodni blagovni promet. Praktična trgovinska politika poljske države nas spriče tega prepričanja, da so z golimi problematičnimi vrednostmi resolucije ženevske mednarodne gospodarske konference o svobodni trgovini in ukinjenju uvoznih in izvoznih prepovedi in le teoretičnega značaja naglaševanja stockholmske konference mednarodne trgovinske zbornice glede važnosti mednarodnih trgovinskih dogovorov. Izjeme ne dela v tem oziru niti ena država na svetu.

Ta dejstva tvorijo en del težke italijanske trgovine z inozemstvom, medtem ko je zavezništvo drugače nenadna revalutacija domače valjave, ki prehodno ni dovoljevala široke ekspanzije izvoznih industrij na mednarodnih trgih.

Celotni uvoz in izvoz leta 1927. Razlika v primeru z letom 1926. Razlika v milijonih lir sledenjo:

1927:	1926:	Razlika
Uvoz 20.373.8	25.878.8	5.505.0
Izvoz 15.614.7	18.664.5	3.349.8
Iz česar je razvidno izboljšanje trgovinske bilance za znesek 2.555.2 milijonov lir.		
Uvoz v statistiki poimensko navedenih predmetov, ki tvorijo 77% celokupnega uvoza, je po vrednosti dosegel 15.698.5 milijonov lir v letu 1926. Razlika v znesku 4.297.5 milijonov lir v prid lanskemu letu nam kaže, da revalutacija lire ni vzpodbujala k večjemu uvozu, ki je ostal z malimi izjemami normalen. Največje postavke v statistiki poimensko naštetih predmetov zavzemajo še vedno pšenica in koruza, premog, sirovi bombaž, obdelan in neobdelan les, stroji in njihovi sestavni deli, oljna semena in volna. Medtem ko je bil uvoz količinski z izjemo bombaža, koruze, volne, strojev, lesa in premoga za spoznanje večji, je po vrednosti nazadnje, kakor nam kažejo naslednje številke:		
1927:	1926:	
Pšenica 2.908.5	3.535.6	
koruza 321.1	503.4	
premog 1.918.7	2.019.5	
bombaž 1.762.0	3.004.5	
les 699.3	855.3	
stroji 690.6	1.090.9	
oljna semena 644.7	615.8	
volna 559.4	755.5	

Skupaj 9.594.3 12.380.5

Gornje številke tvorijo skoro polovico celokupnega uvoza, ki se je pri najvažnejših predmetih izboljšal za 2.786.2 milijonov lir.

Pšenice smo uvozili 23 milijonov q napram 21.4 milijonov q, koruze okroglo 4 milijone proti 4.8 milijonov q v letu 1926. Porast uvoza pšenice je treba pripisati na račun slabše izpadle žetve lanskega leta, nazadnje je uvoza koruze pa izborni letini l. 1926.

Nazadnje je dalje po količini in vrednosti uvoz svežega in zmrazjenega mesa, vegetalnega olja, neobdelane in oprane volne, volnenih izdelkov, svilenih odpadkov, umetne svile, surovega železa, jekla in odpadkov, svinca in cinka, neobdelanih koz id., napredoval je po količini in vrednosti uvoz goveje živine, petroleja, raznih semen in sladkorja, samo po količini pa uvoz bencina, kave in nekaterih neznanih predmetov.

Poimensko navedeni izvozni predmeti so dosegli vsoto 11.998 milijonov, kar znači napram letu 1926. nazadovanje za 2.991 milijonov lir.

Natančen pregled statističnih podatkov nas pouči, da smo se v izvoznih trgovinah kljub revalutacijski krizi popolnoma obnes-

li. V naslednjem podajamo količino in vrednost najvažnejših izvoznih artiklov v milijonih lir:

Sur. svila q	52.051	1.448.9
odpad. svile "	39.373	208.5
Svilene tkanine kg	1.125.595	289.3
svilene tkanine meš. "	4.856.099	656.0
bombažev. tkanine q	495.021	1.294.0
bombažev. sukanec q	218.444	326.4
vol. tkanine q	64.481	227.4
umetna svila in odpadki kg	16.430.591	601.7
avtomobili, komadov	33.312	605.3
sirovi q	317.842	413.2
riž t	253.866	429.7
krompir t	225.752	175.4
sveže sočivje t	120.512	122.9
pomaranče in mandarine t	156.022	372.3
limoni t	246.537	340.7
sveže sadje t	122.338	221.2
mandlji q	299.529	364.3
konservirani paradižniki q	979.009	256.0
vino hl	843.720	186.2
olivno olje q	347.124	192.8
konoplje q	839.033	406.9
marmor t	198.428	100.2
marmor in alabaster obd. t	146.420	173.9
žveplo t	213.768	125.5
živ. srebro q	13.190	69.6
rokavic parov klobukov komadov	8.341.354	214.7
klobukov komadov	8.341.354	214.7
slame koz. pnevmatik q	6.500.021	71.0
gumbov q	94.470	242.7
gumbov q	23.309	99.5

Po vrednosti zavzemajo naslednji predmeti dve tretjini izvoza v inozemstvo. Stalno narašča izvoz umetne svile, ki se je dvignil v primeru z letom 1926. za 4.7 milijonov kg. Poskočil je dalje izvoz riža za 1.3 milijon q, pomaranč in mandarinov za 77.000 q, sezamovih tropin za 560.000 q, konoplja za 300.000 q, olivnega olja za 111.000 q, bombaževga za 71.000 q, svilenih tkanin za 142.000 kg, mešanih svilenih tkanin za 1½ milijona kg, žvepla za 411.000 q itd. Na približni višini predlanskega leta je ostal izvoz surove svile, bombaževih tkanin, avtomobilov, svežega sadja, vina itd.

Poslanska zbornica

nadaljuje razpravo o proračunu naučnega ministrstva

RIM, 29. Današnji seji poslanske zbornice, ki se je pričela ob 16. uri, je splošnega predsedoval podpredsednik on. Acerbo. Po otvoritvenih formalnostih je državni podtajnik Bodrero odgovoril na interpelacijo poslanca Morellija, ki bi bil rad vedel ali odgovarja resnici vest, da je bil sestavljen pod vodstvom naučnega ministra nacionalen odbor za izdajo zbranih del pisatelja Salgarija, ki te časti nikakor ne zasluži. Državni podtajnik je dejal, da je ministar prevzel samo pokroviteljstvo tega odbora in nič več. Poslanec Barbiellini je vložil interpelacijo, v kateri vprašuje ministra za nacionalno gospodarstvo, če so bili osrednjemu statističnemu zavodu izročeni zaproseni podatki o živinoreji, sadjarstvu in sirsarstvu. Državni podtajnik Visi je odgovoril, da se to še ni zgodilo ter se ti podatki šele pripravljajo.

Nato je prevzel vodstvo seje predsednik Casertano in zbornica je prešla k nadaljevanju razprave o proračunu ministrstva za nacionalno gospodarstvo. Prvi se je priglasi k tej razpravi poslanec Orano, ki je podčrtal za sluge fašizma za prenosno šole. Obžaloval pa je, da ne morejo biti v proračunu upoštevane vse potrebe znanstvenih zavodov in vse ilustre. Poslanec Morelli je opozoril na veliko važnost obmejnih sol in je priporočal, naj se jim posveti največja skrb. Ravno tako bi bilo treba skrbeti za razširjenje izvenšolskih organizacij, zlasti pa organizacije "Balilla" v obmejnih pokrajinah. Posebno skrb je zahteval govornik za vseučilišča, ki se nahajajo v težki krizi in na katerih je takorekoč izumrlo zanimanje za znanstvena raziskovanja. Če bo slo po tej poti dalje, je dejal govornik, tedaj ni nikakor pretirana trditev, da bo to uničenje v nekoliko letih uničeno. O Gentilejevi reformi je dejal, da ima

poleg mnogo dobrih tudi svoje slabe strani, ki so škodljive za kulturno vzgojo mladine.

Pred zaključkom se je naznanil državni podtajnik pri vojnem ministrstvu general Cavallero, da vzbuja zdravstveno stanje maršala Armando Diaza, ki je obolen na pljučnici, resne skrbi. Navzlic temu pa, je dejal general, prevladuje upanje, da bo krepka narava maršala, ki je bil načelnik generalnega štaba v najsvetlejši dobi vojne in s katerega imenom sta tesno združeni bitki na Plavi in pri Vittoriju Venetu, srečno premagala zavratno bolezen. V imenu vlade je general maršalu toplo želel skorajšnje ozdravljenje. Njegovim željam se je pridružil tudi predsednik Casertano v imenu poslanske zbornice. Seja se je končala ob 18. uri.

Prestolonaslednik Humbert v Somaliji

Sijajen sprejem v Mogadisciu. MOGADISCIO, 28. Davi je prispejal pred Mogadiscio vojna ladja "San Giorgio", s katero se je pripeljal prestolonaslednik princ Humbert. Da pozdravita kraljevskega gosta, sta se takoj podala na krov ladje abruški vojvoda in guverner De Vecchi di Val Cismon. Ob 8.30 se je princ ob pokanju topovskih strelav pripeljal na suho s svojim spremstvom, navdušeno pozdravljan od velike množice in članov fašistovskih udruženj iz Mogadiscia in drugih krajev kolonije. Princ je pregledal vrste urojeniških čet, skupine državnih uradnikov, častnikov in podčastnikov ter slikovito gručo urojeniških glavarjev.

Prestolonaslednik in njegovi spremljevalci so nato posedli v avtomobile, ob katerih so strážili guvernerjevi konjeniki, ter se odpeljali po kraljevem korzu, med nepregledno, navdušeno pozdravljajočo množico, proti guvernerjevi palači. Mesto ni še nikoli videlo tako sijajnega sprejema, tako velikega slavlja. Pri vstopu v guvernerjevo palačo je princ Humberta sprejela grofica De Vecchi z ostalimi člani rodbine, nakar je guverner popeljal prestolonaslednika v sobane, ki so bile zanj pripravljene.

Ob 9.30 je princ Humbert uradno sprejel zastopnike oblasti kolonije, škofo, višje uradnike in višje častnike ter razdelil nekatera odlikovanja v spomin na njegov obisk v Somaliji. Nato so se prestolonasledniku prišli pokloniti člani rimske kolonije.

Ob 10.30 so se začeli sprejemi v sobani "Pravice". Prihajali so posamezni urojeniški poglavarji, da se poklonijo princu, da mu izrazijo svojo vdanost ter mu predložijo bogata darila. Osman Mahmud, bivši migurtinski sultan, ki se je prvi predstavil Nj. kr. visočanstvu, je princu predložil zlato krono in rekel: "Ti si kraljev sin in jaz ti izročam svojo krono." Poleg raznovrstnega orožja, raznih zlatih in slonokostnih umetnin, skrinjic, biserov in drugega, so glavari darovali princu tudi 600 glav živine.

Popoldne so urojeniške čete priredile pred guvernerjevo palačo razne vojaške vaje, katerim je prisostvovalo okrog 20.000 oseb. Mesto je praznično razsvetljeno.

Maršal Armando Diaz nenadoma umri

RIM, 29. Danes ob 20.50 je preminul na svojem stanovanju vojvoda Armando Diaz, maršal Italije. Vest o njegovi smrti je došla docela nepričakovano, saj je maršal še v soboto zvečer prisostvoval v kr. opernem gledališču generalni vaji opere "Nerone", pa tudi izmed današnjih rimskih listov sta poročali o nevarnem stanju maršala samo dva večerna lista, in sicer "Corriere d'Italia" in "Lavoro d'Italia".

Ob 17. uri je bil bolnik previden s sv. zakramenti. Kmalu nato je padel v agonijo, a je ostal skoro vse do smrti pri polni zavesti. Ob njegovi smrti postelji so bili zbrani zdravnik, maršal Badoglio, pokojnikovi hčerki in duhovnik. O dnevu in uri pogreba ni še ničesar znano.

Rimski listi

o intervenciji jugoslovenskega tiska v vprašanje Poadižja

RIM, 29. Današnji dan bi bil brzokone pretekel ne da bi se rimski listi niti malo dotaknili vprašanja glede Poadižja, če bi se ne bila pojavila, kakor pravijo rimski časopisi, nova intervencija v zaščito nemške narodne manjšine, in sicer s strani jugoslovenskega tiska. Ta intervencija ni, kakor pravi "Giornale d'Italia", nepričakovana. Vedeti je namreč treba, da je jugoslovenskemu tisku tudi ta prilika dobro došla, da pokaže svojo programatično agresivnost napram Italiji.

Bolj obširno nego "Giornale d'Italia" se bavi s to zadevo "Tribuna", ki pravi: "Očividno imamo opraviti še vedno z odmevi političnega pusta, kar nam zlasti dokazujejo jugoslovenski listi, ki so pokazali napram Avstriji tako solidarnost, da jih je kar veselje citati. Nočemo polniti svojih stolpcev s tem, kar pišejo zlasti zagrebške "Novosti", slovenski list duhovnika Korošca, ki je danes notranji minister 16., 17. ali 20. jugoslovenske vlade, ali pa beograjska "Pravda". Vsak izmed teh časopisov zavzema svoje posebno stališče. Eden je naklonjen priključitvi Avstrije k Nemčiji (Kam gre osnovno načelo Male antante o spoštovanju pogodb?), drugi je spet naklonjen manjšinski politiki (Ko pa tvorijo Jugoslavijo skoraj izključno narodne manjšine!), tretji pa... Družbi narodov."

Rimskemu listu se zdi ta solidarnost Jugoslavije nadvse smešna. Framasovska obtožba "Pravde", da je Italija izvalila incident z Avstrijo samo radi tega, da potisne v ozadje vprašanje tihotapljenja strojnih pušk na Madžarsko, pa se mu zdi naravnost otročja. Italija namreč ni polagala in niti ne polaga nikake važnosti na to vprašanje.

Novi jadransko-madžarski tarif. RIM, 29. Jutri stopi v veljavo jadransko-madžarski tarif, ki je bil določen za blagovni železniški promet med Madžarsko, Trstom, Reko, Pulo ter Rovinjem. Ta novi tarif zasleduje predvsem namen, da se povzdigne promet med Madžarsko in italijanskimi pristanišči na Jadranu. Prevozni tarif je sestavljen v italijanski valuti.

Rimski poročevalec "Berliner Tageblatt" umri

RIM, 29. Skoro vsi današnji listi posvečajo kratke spominke članke rimskemu poročevalcu lista "Berliner Tageblatt" Hansu Barthu, ki je včeraj preminul v Rimu v starosti 66 let. Pokojnik je bil od leta 1896 dalje poročevalec omenjenega berlinskega lista v Rimu. Bil je zelo znan v rimskih političnih in družabnih krogih, zlasti pa radi svojih del, katerih snov je ponajveč zajemal iz italijanskega, posebno pa rimskega življenja. Eno izmed najbolj znanih njegovih del je "L'osteria", ki je izšlo v nemščini in kot prevod v italijansko. Italijanskemu prevodu je napisal uvod pisatelj D'Annunzio.

"Tevere" in "Osservatore Romano"

RIM, 29. Današnji "Osservatore Romano" prinaša v odgovor na neki kratki članek, katerega je prinesel včeraj opoldanski "Tevere", naslednje:

"Neki opoldanski list z dne 28. februarja posveča državnemu tajniku kardinalu Gasparriju zaničljiv članek, ki je lažnjav od začetka do konca. Ta članek bi pravzaprav ne zaslužil nikakega odgovora, toda ker gre za list, ki je, če se ne motimo, podvržen obstoječim predpisom o tisku, je odgovor umesten.

"Če bi si "Osservatore" dovolil take žalitive glede osebe znanjega ministra italijanske vlade, kaj bi se k temu reklo na drugem bregu?"

Povratak novinarjev iz Tripolisa

RIM, 29. Iz Tripolisa so se danes povrnil inozemski in italijanski novinarji, ki so prisostvovali otvoritvi drugega vzorčnega sejma v Tripolisu.

Prva seja narodne skupščine

po sestavi nove jugoslovenske vlade

BEOGRAD, 29. Seja narodne skupščine, za katero je vladalo v vseh političnih krogih veliko zanimanje, se je pričela danes ob 10.15. Udeležili so se je skoro polnoštevilno vsi narodni poslanci, navzočni so bili tudi vsi ministri.

Po prečitjanju zapisnika poslednje seje se je predsednik dr. Perić najprej spomnil umrlega radikalnega poslanca Ljub Jovanovića. Nato pa je bil prečitjan ukaz o ostavki prejšnje vlade in o novi Vukičevićevi vladi. Sledilo je čitanje poročila glavne kontrole, ki je odklonila vizum za razne kredite, ki jih je predložila vlada brez predhodnega dovoljenja te inštanca. Med drugim glavna kontrola ni priznala 10 milijonovskega kredita za pasivne kraje.

K debati o nujnem zakonskem predlogu glede prehrane pasivnih krajev se je priglasi poslanec KDK dr. Predavec, ki je v ostrih besedah kritiziral postopanje vlade. Nato sta govorila še dva poslanka, končno pa minister za socialno politiko Čeda Radović, ki je branil vladni predlog in prošil narodno skupščino, naj mu prizna nujnost. Z ozirom na to, da je smatrala kmetstvo-demokratska koalicija prehrano pasivnih krajev za najbolj perečo vprašanje, je tudi ona glasovala za nujnost, tako, da je bil predlog soglasno sprejet.

Končno se je bavila narodna skupščina na svoji današnji seji tudi z nujnim predlogom kmetstvo-demokratske koalicije, ki je zahtevala parlamentarno anketo, da se preiščejo razmere, ki vladajo v beograjski Glavnjači (policijskih zaporih). Prvi je dobil besedo poslanec Sava Posanović, ki je v svojem govoru podrobno opisal postopanje policijskih organov v beograjskih policijskih zaporih. Govornik je zahteval, naj narodna skupščina uvede natančno preiskavo. Dopoldanska seja je bila z govorom poslanca Košanovića zaključena. Razprava glede opozicijskega zakonskega osnutka o beograjski Glavnjači se je nadaljevala na popoldanski seji. Popoldne je nastopil Stjepan Radić, ki je imel obsežen govor o tej zadevi. Med njegovim govorom je prišlo med opozicijo in vladno večino do ostrih besednih spopadov. Za Radićem sta govorila še Čeda Kokanović in dr. Kospić. Kot poslednji govornik je nastopil dr. Korošec, ki je odgovoril opoziciji na njeno kritiko. Tudi med njegovim govorom so se poslanci opozicije in vladne večine med seboj ostro prepirali.

Vladna večina je končno odklonila nujni predlog opozicije. Pred zaključkom seje pa je izključila Stjepana Radića od sodelovanja v narodni skupščini za dobo treh sej. Zasedanje narodne skupščine se jutri nadaljuje.

BEOGRAD, 29. Danes se je vršila seja načelnikov parlamentarnih skupin. Na tej seji je predlagala vlada, naj bi se nadaljevala v narodni skupščini razprava o državnem proračunu samo na dopoldanskih sejah, tako da bi parlamentarni odbori tekoma popoldneva zamogli nadaljevati s svojim delom. Na popoldanskih sejah pa bi narodna skupščina reševala zakonske predloge in druge zadeve, ki so na dnevnem redu. Načelniki parlamentarnih skupin na to niso pristali in se bodo pogajanja nadaljevala.

Pred novo konferenco

za omejitev pomorskega oboroževanja med Združenimi državami, Anglijo, Italijo, Francijo in Japonsko?

ZENEA, 29. Spričo okolnosti, da se v tem času mudi tu bivši ameriški poslanik v Berlinu Gibson, ki je lansko poletje naceroval ameriški delegaciji pri neuspeli konferenci za omejitev pomorskega oboroževanja med Združenimi državami, Anglijo in Japonsko, so se med tukajšnjimi političnimi krogi razširile vesti, da se pripravlja nova konferenca, katere pa bi se tokrat udeležili tudi zastopniki Italije in Francije. Izgleda, da nameravata Anglija in Amerika

predvsem radi predstojećih volitev napeti vse svoje sile, da se dosežejo na tej konferenci kakšni uspehi.

Komunistična zarota

odkrita v francoskem Maroku

PARIZ, 28. Policijske oblasti so po več hišnih preiskavah, ki so bile izvršene pri političnih osumljenjih, izsledile v Fezu komunistično zaroto. "Matin" pravi, da je bilo zaplenjenih mnogo listin, ki pričajo o velikem prevratnem delovanju, ki so ga razvili komunisti v Maroku. Med vojaštvo in dijaštvo so delili zarotniki revolucionarne liste in letake. Neki v Maroku dobro znani komunist je po aretaciji priznal preiskovalnemu sodniku, da je bil v službi nekoga drugega komunističnega voditelja v Kenitri ter da je razvijal komunistično propagando v sporazumu z nekim Valentinom, ki je član občinske komisije v Casablanci.

Oblasti so preiskale stanovanje tega Valentina in so našle v njem načrt, ki so ga izdelali maroški komunistični in wahabistiški voditelji in po katerem bi se imeli v kratkem upreti vsi urojenici, ki prebivajo v Fezu.

Berlinski kovinarski Industriji

bodo zaprli delavnice

BERLIN, 29. "Vorwaerts" poroča, da so se tukajšnji kovinarski industriji odločili prihodnjo soboto zapreti tovarne. Okrog 100.000 delavcev bo na ta način ostalo brez dela.

100.000 lir ukradenih na Reki

REKA, 29. Neznani tatovi so preteklo noč vlomili v urade paroplovne družbe "Adria", prevrtili blaginjo in odnesli 100.000 lir. Škoda je krita z zavarovalnino.

Poplave na Kitajskem

PEKING, 28. Vode Jang-Tse-Kjanga so prestopile bregove, 80 vasi je bilo poplavljenih. Glasom vesti, ki prihajajo sem, je okrog 20.000 ljudi brez krova.

Politične beležke

Dogodki v romunskem parlamentu

Kakor znano, je bil podpredsednik romunske narodno-seljaške stranke Al. Vaida-Voevod izključen za trideset dni iz poslanske zbornice. V znak solidarnosti so te dni zapustili parlament tudi vsi poslanci te stranke, ki so bili izvoljeni na Sedmograškem in v romunskem delu Banata. Po izjavah voditelja stranke posl. Mani-ja, se bodo povrnil v zbornico šele tedaj, ko se bo vrnil tudi Vaida-Voevod; torej čez trideset dni.

Ta korak sedmograških in banatskih poslancev je dvignil mnogo prahu in izvalil nebroj komentarjev proti vladi, predvsem pa proti notranjemu ministru Duki, ki je baje odbil ponudbo nekaterih poslancev večine, ki so hoteli posredovati za mirno rešitev spora z opozicijo. Mnogi očitajo vladi, da je namenoma izvalila vihar v zbornici in sicer iz zgolj strankarskih namenov.

Dogodki, ki so sledili začasnemu izključitvi Vaida-Voevoda in nekaterih drugih opozicijskih poslancev iz parlamenta, so globoko vznemirili velik del romunskega javnega mnenja, predvsem pa regentski svet. Poslanci, ki so v znak protesta zapustili parlament, zastopajo namreč 28 odstotkov vseh volitev iz Erdelja in romunskega Banata. Ministrski predsednik in nekateri drugi liberalni ministri so bili pozvani pred regentski svet, ki jim je priporočal, naj bi vlada našla pot za sporazum z Manijem in ostalimi poslanci. In res je načelnik vlade Vintila Bratianu poslal k Maniju državnega podtajnika v Trst, da se pogajata za notranje zadeve. Vintila Bratianu je razburil in izjavil, da smatra prošnjo ministrskega predsednika za neizrečeno.

Globoko je dirnil kronski svet tudi sklep grško-katoliških višjih svečnikov, ki so se odločili, da bodo postavili svoja mesta Vatikanu na razpolago in

da bodo zapustili zbornico in senat, če se radikalno ne izpremenjajo zakonski predlog o ureditvi cerkvenega režima, ki ga je mlada pravkar izdelala.

Častniki v poljskih javnih službah

Kakor poročajo iz Varšave, se po vsej Poljski v javnih uradih nameščajo v zadnjem času aktivni častniki poljske armade. Vlada je hotela s tem znižati preveliko število aktivnih oficirjev v vojski, obenem pa si je Pilsudski hotel zagotoviti boljše nadzorstvo v vseh panogah državnega upravnega aparata.

«Sejm brez zavese» - Zanimiva statistika

Wladislaw Konopczinsky, profesor krakovskega vseučilišča in bivši poslanec, je izdal brošuro, ki obsega samo 68 strani, a je kljub temu vzbudila mnogo pozornosti. Naslov knjižice se glasi: «Sejm od 1922 do 1927 brez zavese». Avtor je v tej knjižici skrbno zbral celo vrsto dejstev in podatkov, ki se nanašajo na življenje poljskega parlamenta, a jim dosedanje statistike niso posvečale pažnje.

Tako je na pr. profesor Konopczinsky na podlagi stenoografskih zapisnikov potrpežljivo ugotovil, da je bilo od novembra 1922 pa do velike noči 1. 1926 v sejm na 280 sej vsega skupaj 512 «viharjev». «Peruni», ki so te viharje povzročili, so bili v 133 slučajih desničarji, 286 krat levičarji, 93 krat pa Ukrajinci, Belorusi in Židje.

S strani predsednika skupščine so bili na različne načine posvarjeni tri do štiri krat več levičarji nego desničarji. K redu je bilo pozvanih od levičarjev 846 poslancev in izključenih jih je bilo 70; od levičarjev pa pozvanih k redu 20, izključenih pa troje. Po «burnih izpadih poslancev» se odklikujejo najbolj komunisti z 271 slučaji, Wyzwolenie 180, Belorusi 172, Ukrajinci 135, Židje 57, poljski socialisti 51, narodna delavska stranka 22, narodni demokrati 19, Piast 2. — V «viharjih», ki so se končali z izključitvijo poslan-

cev, so spet na prvem mestu komunisti s 300 pobitih poslancev, dočim beležijo Belorusi 111, Wyzwolenie 40, Ukrajinci 30, Nemci 7, narodni demokrati 5, Židje pa 3 takšne nesrečne pri- staje, ki so jih nasprotniki pre- pričevali s pestmi, klobutami, brcami, tintniki in drugimi takimi prepričevalnimi sredstvi.

Monstro-proces proti članom beloruske «Hromade»

23. t. m. se je v Varšavi pričel proces, ki vzbuja pozornost ne samo na Poljskem, marveč tudi v inozemstvu.

V prvi polovici januarja 1927 je vlada razpustila belorusko «Delavsko-kmetško hromado». Ob tej priliki je policija aretirala 80 članov, med njimi tudi štiri poslance: Taraškijevca, Rak-Mihajlowskega, Vološina in Miotlo. Po preiskavi, ki je trajala več ko eno leto, je bilo uvedeno sodno postopanje proti šest in petdesetim obtožencem, ki so obdolženi, da so sodelovali pri zaroti, katere cilj je bil državni prevrat, vzpostavitev diktature proletarijata in združitve vilenskoga okraja s sovjetsko Rusijo. Končno so obdolženi, da so izvrševali tudi špijonažo v korist sovjetske unije. V obtožnici so vsebovane izjave 421 prič in 8 izvedencev. Ker je obramba predlagala 200 prič, bo sodišče moralo zaslišati vsega skupaj kakšnih 700 oseb — če vstojemo tudi obtožence.

Obtoženci so vsi Belorusi, razun enega, ki je Poljak; večinoma so pravoslavni, le nekaj jih je brez vere, dva sta katoličana, eden je metodist, eden pa mohamedanec. Po poklicu so po večini maloposestniki, nekaj je učiteljev, štirje pa so — kot smo že omenili — poslanci, izmed katerih ima eden, Taraškijevič — univerzitetno naobrazbo.

Na procesu se sedaj čita obtožnica, ki obsega 85 velikih, na stroj tiskanih strani in ji je priloženih še 36 zvezkov raznih prilog in dokumentov. Vseh braniteljev je petnajst. Proces bo trajal, kakor predvidevajo, dva do tri mesece.

in upravičuje umenja, da se ne bo tako kmalu umaknilo.

Na sadnem delu trga ni nič novega. Pomaranče polagoma dvigajo svojo prečko in z njim seveda tudi — cene. Se ne omejujejo več odprto kupcem in radovednešem, le tupetam se vidi oranžna barva iz svrlnatega, z zlatom obiskane- ga papirja. Zaboji brez napisa so redki. Povsod na zabojih se opaša številke 160—200, ki naznačujejo, da je v njih delikatesno blago, namenjeno v prvi vrsti trgovinam z južnim sadjem. Je še na trgu ne- kaj suhega sadja, a nima preveč sreče.

Zadnje dni so bile na tržaškem trgu v veljavi sledeče cene.

Zelenjava: Cesen 100—120 lir za stot; kislo zelje 100—120; artičoke 38—60 lir za 100 komadov; korenje 130 lir za stot; cvetno zelje 100—170; navadno zelje (uvoženo) 80—90; karfioli 110—140; vrzote 100—150; cikorija 70—100; čebula 50—150; sladki zeleni jarež (uvožen) 100; ločike 80—500; krompir 50—80; v pesku hranjen krompir 220—225; paradižnik (uvožen) 380—420; radič 380—500; rdeči radič 280—450; radičeve sadike 60—180; šelen 300—370; špinata 160—300; čitop-nambour 60; valerijana 380—420; bruseljske vrzote 420—440.

Sadje: pomaranče 45—65 lir za zaboj; pomaranče 130—170 lir za stot; datliji 300—600; suhe fige 200—240; limone 22—35 lir za zaboj; mandarinji 220—260 lir za stot; jabolka 90—440; orehi 300—320; hruške 180—250; suhe češnje 300—440.

Vse cene brutto per netto. Na drobno so cene za 20% višje.

ŽITNI TRG

Tekoči teden ne nudi na žitnem trgu nikakih posebnih zanimivosti. Cene pšenice so sicer nekoliko višje, toda mlinarji so radi pomanjkanja iniciative na ameriških trgih precej rezervirani. Povprašuje se večinoma po razpoložljivem argentinskem blagu. Sploh je za letos radi visokih cen padlo iz vsake kombinacije romunske, madžarske in jugoslovenske žito. Tudi Rusija se že par mesecev ni pojavila na italijanskem žitnem trgu. Domača pšenica velja okoli 140 lir, Manitoja 149 lir Benetke. Trst ponuja Barusso 78 kg po 140 lir rinfuza franko vagon. Blago je z ozirom na dejstvo, da stane isto blago sh 220 cif Trst, zelo drago. Cene koruze so se zaenkrat stabilizirale. Povpraševanje se giblje v ozkih mejah. V furlanski provinci se nahajajo boljše vrste koruze v trdnih rokah, ki vztrajajo pri visokih cenah. Za navadno blago se zahteva 95 lir franko vagon furlanska postaja. Foxani s parnika «Celio» stane 95 lir. Dohodi blaga iz Romunije so neznanstvi. Sploh je zadržanje Romunov v oddaji zelo rezervirano in jim bolj konvencionalno prodajati v Jugoslavijo, kjer blaga močno primanjkuje. Termenska kupčija s koruzo je mrtva, ker je ponehalo veliko povpraševanje in konsuma. Raditega pa še ni opaziti, da bi bila tendenca mlačna, kajti cene se držijo. Oves je v ceni neizpremenjen. Ravnoisto velja za moko in riž.

REVIZE

Prejeli smo:

Tolikokrat se poavja priporočilo, naj bi širili svoje duševno obzorje in poglabljali razum z dobrim in koristnim čitvom, ki nas dviga nad težko vsakdanje življenje, plemeniti, dramti, vzpodbuja h koristnemu snovanju in nudi na- vodila za praktično življenje. — A tudi pisana beseda, tudi književnost mora iti in tudi gre za časom, gre tudi naša duševnost za smer- nicami, črpanimi iz knjig. Tiska- na beseda oživlja in ustvarja, ka- kor živa beseda, prihajajoča iz dna duše, narekovana po zdravem raz- zumu. Tudi književnost mora uva- ževati in upoštevati nove kulturne zahteve in sama ustvarja novo kulturo. In za to moramo. To nam nudijo ne le dobre knjige in časopi- si, marveč tudi dobri mesečniki in tedniki, ki si jih nabavimo za majhen denar. Tukaj jih imamo nekaj («Ženski svet», «Naš glas», itd.), ki so sicer med ljudstvom razširjeni, a vedno še premalo. A tudi izven naše dežele izhajajo po- ljudno pisani mesečniki, tedniki. Razen «Zvona», «Dom in svet», «Mladike» i. t. d. nam zadnje čase nudijo dosti in dobre čtiva:

«Življenje in svet», poljudna te- denska revija iz uredništva Božidarja Borka. Ima jako pestro vse- bino: zemljepis, zgodovino, priro- doslovje, tehniko, življenjepis, zgodovino itd.

Izhaja na 32 straneh in stane za Italijo: mesečno L 2.—, polletno L 12.—, letno L 24.—. Naroča se: Ljubljana, Prešernova ulica 54.

«Zdravje» je mesečna poljudno- medicinska revija, urejuje jo Dr. Ivo Pir. Stane za Italijo letno lir 15.—. Naroča se: Ljubljana, Zaloška cesta 2, higijenski zavod.

«Svobodna Mladina», mesečnik za vsa kulturna vprašanja. Stane za Italijo letno Din. 50.— in se na- roča: Ljubljana, Moklošičeva uli- ca 4, Akademski dom.

Če so ti listi za enega predragi, naročijo si jih več njih skupaj o- zioroma še bolj priporočljivo: eden

naroči n. pr. «Življenje in svet», drugi «Zdravje» i. t. d.

Iz tržaškega življenja

Avto ga je podrl.

Zelo neprijetno prigodo je doži- vel včeraj popoldne ob prihodu v naše mesto 20-letni vojaški novi- nec Alfred Maneschi, rodom iz Špezijske. Ko je okoli 11. ure šel v družbi nekaterih tovarišev po trgu Attilio Hortis, se na vogalu ulice Pittieri ni ugetnil umakniti neke- mu avtomobilu, ki je privozil z navadno naglico iz te ulice. Avto ga je zadel in ga podrl, dasi je so- fer naglo ustavil. Pri padcu je mla- denič zadobil številne, a ne nevar- ne poškodbe na raznih delih tele- sa. Dobil je potrebno pomoč v mest- ni bolnišnici, kamor je bil prepe- ljan s štirimi avtomobili.

V potokih so takle solze.

V mesnici Rudolfa Godina v uli- ci Giulia št. 31, se je včeraj pred- poldne dogodila nezgoda, ki je i- mela prav nenavadne posledice. Pri umetni ledenici v mesnici je namreč počila neka cev, radi česar je začel uhajati v veliki koli- čini amonijakov plin, ki je kmalu napolnil vso mesnico in polagoma pripuhtel tudi v zgornji ležaja sta- novanja. Povsod, kamor je prodrli njegov ostri vonj, je povzročil pravcarke potoke solz. Tudi gasilci, ki so bili poklicani na lice mesta, da bi popravili napako, so jim niso mogli ubraniti. Pretno so vstopili v mesnico, so si morali nadeti maske proti plinom. Sele čez dobro u- ro je bil defekt popravljen in te- daj je bilo tudi konec splošnemu joku radovedne množice, ki se je gnetla pred mesnico.

Razne nezgode.

— Komaj je 32-letni zidar Anton Detina, stanujoč v ulici Battisti št. 19, včeraj popoldne izstopil v ulici Regina Elena s tramvaja, se je zaletel vanj neki kolezar, ki je vozil tik za tramvajem, in ga po- drl. Detina je padel tako nesrečno, da se je moral zateči v mestno bol- nišnico, kjer mu je zdravnik izle- čil razne poškodbe na nogah in pr- sih, ozdravljive v 8—10 dneh.

— Sinoči je prišel iskat pomoči v mestno bolnišnico 20-letni me- hanik Karel D. v Picca, stanujoč v Tržicu; imel je hudo poškodova- no desno oko, prebita mu je bila roženica. Mladenč je povedal, da je zadobil poškodbo pri delu v tr- žiški ladjedelnici, kjer mu je pri- letel v oko oster drobec železa. — Della Picca je bil sprejet v okuli- stični oddelk in se bo moral zdravi- ti najmanj kakšne 3 tedne pa kljub temu lahko se zgodi, da izgubi oko.

Tržaško sodišče

Tatvina

Včeraj sta se morali pred tržaš- kim kazenskim senatom pete sek- cije zagovarjati Josipina Appel in Pontina Zafret, obtoženi kvalifi- cira- ne tatvine na škodo Terezije Vaccello, ki ima trgovino s čipka- mi. Nekega dne je namreč prišla v omenjeno trgovino gruča žensk, ki so zahtevale na ogled blago. Izbi- rale so delj časa, a so naposled od- šle, ne da bi bile kaj kupile. Pri spravljaju blaga, ki ga je oškodov- anka nagromadila pred te ženske, je zapazila, da ji manjka kos fi- nih čipk, vreden približno 90 lir. Preiskava v tej zadevi je vzela sum na obtoženki, ki sta bili kaj are- tirani. To se je dogodilo dne 27. junija pr. l.

Ze pred preiskovalnim sodni- kom sta obtoženki trdili, da sta pri tatvini povsem nedolžni. Ne- srečen slučaj je hotel, da sta se o- menjenega dne nahajali v trgovini, kjer pa sta tudi nakupili razne malenkosti.

Isto izjavljata obtoženki na ob- ravnavi. Zafretova še pove, da je kupila 1 meter čipk za predpasnik triletne hčerke.

Odv. Robba: Vi imate, še eno mlajše dete?

Obtoženka: Da! Ima 10 mesecev in je bolno. Bog ve, ga bom li še vi- dele!

Obtoženka sloni na izjavah Vac- cellijne uslužbenke, ki je baje v obtoženkama spoznala dve ženski iz omenjene gruča. Toda na obrav- navi njene izjave niso več tako trdne. Ve, da sta bili obtoženki u- sodnega dne v trgovini, ne more pa reči, da je to bilo baš takrat, ko je gruča žensk izbirala blago. Sploh je pa po mnenju priče mo- goče, da sta obe obtoženki res kaj nakupili v trgovini in da sta li le tako slučajno ostali v spominu.

Oškodovanke ni na obravnavi in ne nastopa kot tožena stranka. Je sicer vložila ovadbo, a drugih ko- rakov ni napravila. Uslužbenka pove, da je oškodovanka bolna.

Drugi priči ni. Po govoru držav- nega pravdnika odv. Battigija sta govorila zagovornika in sicer odv. Robba, branitelj Zafretove in odv. Giannini, branitelj Ap- pelove, ki sta se oba strinjala v zahtevi, da je treba obtoženki o- pričiti vsaj radi pomanjkanja do- kazov.

Sodni dvor, pod predsedstvom cav Šbist je sprejel tezo zagovornikov in opustil obe obtoženki radi pomanjkanja dokazov.

Naročanje in širite
„EDINOST“

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Ekskurzija poljedelcev na vzorčni sejem v Tripolisu

Zveza poljedelcev v Gorici or- ganizira izlet na vzorčni sejem v Tripolisu. Potovanje bo traja- lo od mesta Siracuse v Siciliji dalje 9 dni. Poleg obiska na vzorčnem sejm, se bodo dela- le iz Tripolisa tudi ekskurzije v notranjost kolonije. Program tega potovanja je sledeč: V pon- deljek, 26. marca, odhod iz me- sta Siracusa v Siciliji s parni- kom «Garibaldi». Od 27. marca do 6. aprila si bodo izletniki o- gledovali Tripolisa, sejem ter o- kolico. Dne 7. aprila vkrcanje za v Siracuso. Stroški: luksuzni razred lir 1505; I. razred 1345; boljši drugi razred 920 lir; ce- nejši drugi razred 775 lir. Kdor bi se želel izleta udeležiti, se za natančnejše informacije lahko obrne na združenje.

Poučni tečaji za cepljenje in podlaganje trt v Gorici

Pod vodstvom vinogradniške ter sadjerejske sekcije kmetij- skega urada v Gorici se bodo vršili 20. marca in naslednje dni v prostorih zgoraj omenje- nega urada v ulici Trieste št. 43 teoretično-praktični tečaji za cepljenje in podlaganje trt pri mizi.

Da pa se ne bi radi prevelike- ga števila obiskovalcev hkratu motil pouk, se je sklenilo, da se sme vsakega tečaja udeleži- ti samo 25 učencev. Zato se mo- rajo vsi oni poljedelci, ki imajo namen obiskovati tečaj, vpisati najkasneje do 15. marca pri zgoraj omenjenem kmetijskem uradu (Cattedra Ambulante di Agricoltura — Gorica).

Ta bo vsakega posameznika potem pismenim potom obvesti- la, kateri dan naj se udeleži te- čaja.

Praktične vaje v sadjarstvu

Ze večkrat smo videli, kako so se naši poljedelci simpatično odzvali povabilu poučnega po- tujočega kmetijskega urada s sedežem v Gorici, ki je organi- ziral pod vodstvom vodje sa- djerejskega oddelka g. dr. Val- liga, že več poučnih praktičnih vaj v cepljenju raznih sadnih dreves, posebno pa breskvinih. Isti uspeh so dosegle in istota- ko zanimanje so prinesle prak- tične vaje v žetelju 19. febru- arja dopoldne v Bukovici, po- poldne pa na Dobrovem ter preteklo nedeljo dopoldne v O- slavju na sadovnjaku g. Fiegla, popoldne pa na Taborju pri Dornbergu v nasadu breskev g. Mrevlje. Prisotnih je bilo veliko poljedelcev, ki so z zanimanjem sledili teoretičnemu pouku ter tudi praktičnemu izvajanju g. dr. Valliga.

Prihodnjo nedeljo, 4. marca, pa se bo vršilo ponovno preda- vanje o racionalnem sadjarstvu, ki ga bo imel dr. Vallig ob 11. uri dopoldne v Sv. Luciji, in si- cer v prostorih tamošnje ljud- ske šole. Popoldne pa se bodo vršile na teoretično predavanje nanašajoče se praktične vaje na sadovnjaku gospoda Marege iz Sv. Lucije.

Ze večkrat smo povdarjali, kako pomembno je za naše poljedelce, ki momentalno preži- vljajo gospodarsko krizo, vestno in sistematično sadjarstvo. Zato toplo priporočamo, da se naši poljedelci podobnih prekorist- nih predavanj in praktičnih vaj z zanimanjem udeležujejo.

Premestitev

Gdč. učiteljica L. Podbršček iz Kanala je premeščena iz Renč v Villa Vicentina v Furlaniji.

O dvojezičnih napisih

«Goriška Straža» je prinesla včeraj pod naslovom «Kaj pa to?» sledečo notico:

«Z Bovškega nam poročajo da zahteva tamošnje fašistovsko vo- dstvo potom obč. načelnikov od- stranitve vseh dvojezičnih napi- sov na gostilnah, trgovinah in drugih obratih. Tudi v notranjih prostorih se morajo vsi dvojezi- ni napisi umakniti samo laškim. Opozarjamo prizadete, da je ta zahteva neopravičena, ker ne ob- stojajo nikaki tozadevni ukazi prefektore.»

Avto in 100.000 km

V soboto popoldne je stal pred Trgovskim domom avto obdan s krogom ljudi, ki so se menili, po- vpraševali, ogledovali in temu po- doben. Avto je bil iz Nemčije. Spre- daj na motorju je imel nabitih vse polno grbov raznih držav, skozi katere je avto že vozil, napis na steklu pa ti je povedal, da je avto prevozil v 365 dneh 100.000 km z istim strojem, ne da bi menjal kak sestavni del.

Seveda je razumljivo, da je tak avto zlasti med šoferji vzbudil vse- polno komentarjev in dvomov, zra-

von pa tudi čudenja. Avto je bil nemške znamke «Gunkers».

Razsvetljevanje avtomobilskih tablic za posebne vrste avtomobi- lov

Z ministrskim odlokom od 10. fe- bruarja 1928, so bila dana navodi- la, na kak način naj bodo razsvet- ljene tablice pri tovornih avtomobi- lih ter pri onih, ki služijo na stanih avtomobilskih linijah za promet.

Vsi posestniki omenjenih avto- mobilov niso dolžni provizorično opremiti svojih vozov s tablicami, razsvetljenimi potom električne razsvetljave na način, predpisan po členu 2. kr. odl. z dne 13. marca 1927, št. 315. Kljub temu, da veljajo na ta način zanje predložene odre- be, morajo vendar paziti, da so tablice pri njih vozovih razsvetlje- ne z belo lučjo ali s tokom luči, ki je postavljen nad tablico in obva- rovan z zakrivalom od zunaj — ter z dvema lučkama, ki sta pritrjeni ob strani table. V vsakem slučaju mora biti luč tako močna, da raz- svetli popolnoma tablico, ki mora biti na ta način čitljiva ne manj od 30 metrov daleč. Luč mora še vedno od zadaj metati rdečo svet- lobo.

Istotako morajo nositi motocik- li na zadnji strani luč, ki naj bo postavljena tako, da popolnoma razsvetljuje tablico in meče nazaj rdečo svetlobo.

Rojeni, mrtvi in poročeni

V zadnjem tednu je bilo v Gorici rojenih: moških 9, žensk 10. Skup- no 19.

Umrli so: Terezija Dominiko 55 let — Ana Pekar 65 — Cvetka Le- nardič 1 leto — Karla Kožuh 2 leti — Viljem Čevdek 5 let — Amedej Wildi 67 let — Andrej Mervic 63 let — Orest Kulot 2 leti — Josipi- na Cetič 70 let — Stefan Gregorič 76 — Ivan Kavčič 57 — Josipina Klavčič 30 — Avrelj Sušmeš 6 let — Hektor Perin 40 let.

Poročila sta se Rihard Kulot z Antonijo Reja.

Avtomobilske vožnje na Goriškem v službi turizma

Pri mednarodni konferenci za urnik avtomobilskih voženj v služ- bi velikega turizma, ki se je vršila zadnji teden v Cortini d'Ampezzo, je prometno ministrstvo odklikavo- lo goriško avtomobilsko društvo Inž. Ribl & C. z diplomom in srebr- no svetinjo. Ta družba, ki je jako solidna in je na vse strani Goriške razpredla svoje avtomobilske mre- že, je gotovo zaslužila to priznanje, zlasti ker je tudi turizmu po celi Goriški pokrajini ponudila svojo hitro roko v pomoč. Tako so za Gorico važne za poletno turistov- sko dobo sledeče avtomobilske li- nije: Gorica—Tribiž, ki bo omogo- čala hiter in cenen obisk sportni- kom Julijskih Alp, Gradeč—Gorica, važna za posejanje bojnih polj. Gorica—Postojna, za obisk postojn- ske jame. Obnovljena bo tudi to poletje večkratna dnevna vožnja med Gorico in Lokvami ter Trno- vem. Tako bo tudi v letošnjem po- letju poskrbljeno za Goričane, ki se v precejšnji meri ljubijo turi- stovski sport ter se hodijo radi hladiti na trnovski planoti in po- dobnia poletna izletišča.

Kdo je ljubil?

Najdene so bile v Gorici tri de- narne z raznimi zneski denarjev ter ena zapesnica. Vsi ti predme- ti se nahajajo na goriški občinski zakladnici (Tesoreria comunale). Kdor jih je zgubil, jih lahko tam najde.

«Dekle je po vožo šle...»

Urška Zerovec, 17-letno dekle, rdečih lic in sveže postave, iz Gse- ka pri Sempasu, je v ponedeljek opoldne nesla svojem kosilo na gmagjono. Ko je odločila kosilo, so jo pridni delavci poslali po vodo. In pridno dekle je po vodo šlo k bistremu studenčku. Toda poisti- na idila se je spremenila v žalost- no nezgodo. Tako nerodno je sto- pila v neki jarek, da si je zlomila levo nogo. Prepeljali so jo v Gori- co v bolnišnico usmiljenih bratov, kjer se bo morala več časa zdravi- ti. Zalostno je gledati skozi okno v biagodejno sonce!

Ti presneti trska!

Tudi Jožef Peterneš iz Goranih Novakov pri Cerknem se je moral zateči v Gorico k usmiljenim bra- tom, ker se je tako nesrečno pri- delu v Podbrdu zbolzel z moko tr- sko v levo roko, da jo bo moral dolgo časa pestovati.

Še druge nesreče in nezgode

Kolo tovrnega vlaka je šlo čez nogo nekega Prozinija Torella, starega 28 let, železničarja v Sveti Luciji, ter mu jo skoro popolnoma zmečkal. Le prisotnosti svojega duha se ima ponesrečenec zaha- titi, da ni prišel s celim telesom pod vlak in bi tako nesrečno kon- čal svoje življenje. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico.

— Neki Jakob Platšek je vozil iz Podbrda po cesti ob rečici Bači voz z enim konjem. Na nekem klancu pa se je voz s konjem vrd zvrnil v Bačo. Voznik se je sicer spretno rešil, ker je hitro skočil iz voza ter tako ostal popolnoma ne- poškodovan. Toda ko je nato po- hitel k svojemu konju, da bi mu pomagal spet na cesto, ta pač ni razumel njegovega usmiljenega namena, temveč ga je v črni jeziki tako obrcal, da je revež dobil ob-

DNEVNE VESTI

Zunanji dolgovi in plačilna bilanca

O najnovejših podatkih glede zu- nanjih dolgov Italije je objavila «Banca Francese e Italiana per l'America del Sud» v eni svoji pu- blikaciji sledeče pripombe:

Pred vojno smo morali plače- vati inozemstvu okoli 185 milij- nov lir za obresti v tujini nalože- nih državnih papirjev kakor tudi za zunanje kapitale, ki so bili in- vestirani v Italiji, ter za inozem- ska podjetja, ki so delovala v Ita- liji. Na drugi strani pa je dobivala Italija od raznih udeležb v ino- zemstvu okoli 50 milijonov lir na leto. Na ta način je znašal pri- manjklaj okoli 135 milijonov lir na leto.

Ob času vojne so nastali precej zapleteni odnosi dolgov in terja- tev italijanske države v ino- zemstvu, toda v stvari se lahko gre preko njih, ker se računa, da se izenačijo.

Po vojni, in sicer ob koncu 1. 1924, je bil položaj inozemskih kapitalov v Italiji in italijanskih v inozemstvu tak, da je izhajal za Italijo dolg v znesku od 2½ do 4 milijard v papirju ali od 700 milij- onov do ene milijarde v zlatu. K temu je treba dodati dolgeve, ki so jih najeli država in zasebniki in ki znašajo: 335 milijonov dolarjev, 1¼ milijon sterlingov, 20 milij- onov švicarskih frankov, 3 milijone goldinarjev, skupaj eno milijardo 700 milijonov lir v zlatu. Celotni dolg Italije napram inozemstvu bi torej znašal 2½ milijarde lir v zla- tu.

Banka, ki je zbrala te podatke, naglaša ob zaključku svoje razpra- ve, da se ta dolg smatra lahko za neznatnega, če se upošteva dej- stvo, da znaša premoženje Italije 100 milijard lir v zlatu.

Kako naj se obnašajo šoferji ob prehodih čez železnico

Z ozirom na dejstvo, da so bili že številni gospodariji avto- mobilov in šoferji kaznovani z občutnimi globami radi ne- pravilnega postopanja ob pre- hodih čez železnice, je poslala organizacija R. A. C. I. promet- nemu ministrstvu vprašanje glede tolmačenja tozadevnih zakonskih določb. Prometno ministrstvo je odgovorilo, da se morajo avtomobilisti ustaviti, preden krenejo čez železnico, le ob onih prehodih, ki niso nad- zorovani, ker se določbe kr. u- kaza od 4. septembra 1925, št. 1751, ki spreminjajo čl. 10. kr. ukaza od 31. decembra 1923, št. 3043, nanašajo le na take pre- hode.

Obitnica smrti čehoslovanskega pesnika

Iz Prage nam pišejo:

Te dni se je spominjal ves čehoslovanski tisk dvajsete ob- letnice smrti najbolj narodnega češkega pesnika Svatopluka Čecha, ki je bil in je pravi ljub- ljenc češkega naroda. S svoji- mi pesnimi je znal navdušiti Čeha za skrajni odpor proti Habsburgovcem in proti dunaj- skemu tlačenju. Avstrijska cen- zura se je zavedala pomena njegovih «Pesmi sužnja», ko je bila knjiga že v milijonih izvo- dih med češkim narodom vseh slojev.

čutne rane v prsih in na vratu. Šele drugi ljudje so potem spravili konja na cesto. Se pri konju velja tista znana prislovica o nevaležnosti.

Komedija, ki se je končala skoraj tragično

Menda ravno v pepelnici številki «Edinosti» smo priobčili neki dopis iz Budanj pri Vipavi o užaljenih fantih, ki so nekemu ženinu, ker jih ni hotel povabiti — kot veljavajo stari običaji — na kozarec vina pred poroko, prestregli z mlačno godbo. Nekaj podobnega se je zgodilo ta predpust v bližini Bat pri Grgarju, le s to razliko, da se je komedija končala pri orožnikih in bo našla svoj odmev najbrž pred goriškimi sodniki ali pa kanalskim pretorjem. Neki Rafael Zbogar iz Drage, star 26 let, so je imel poročiti z mlado nevesto. Pa je tudi pozabil na star običaj ter ni povabil — bogsigavedi iz kakega vzroka — fantov. Fantje so mu zamerili in so na predvečer poroke vprizorili pred njegovo hišo značjo muziko, pri kateri so služili kot instrumenti razne kozice, škafli, pokrivače, lonci in podobno. Trčalo je tudi kamenje in so ženketale šipe v oknih. Pa še niso s tem zadostili svoji užaljenosti. — Ker žena ni bilo doma, so ga šli siskati v neko gostilno. Ko so ga našli, se je začelo. Kot ose so se zaganjali vanj. Strgali so mu obleko raz telesa, mu slekli suknjo in mu jih pričeli naštevati tudi po telesu. Tako, da se je revež moral zateči k zdravniku, kateri mu je svetoval, da naj se leči 10 dni. Pa še tudi on ni hotel kar tako, zato se je odpravil k orožnikom in fantje naznanili. Bilo jih je kar enajst. In najbrž — kot pravi poročilo — se bodo morali zagovarjati pred sodnikom. — Tako je, kadar se ne spoštujejo več stari fantovski in vaški običaji. V podobno zagato so zalezli že ženi tudi po drugih krajih — n. pr. v Vrhopolu pri Vipavi lanske leto.

GRGAR

Dne 23. nov. 1927 je bil na okrožni sodnji v Gorici tukajšnji gosp. Milost Franc radi malenkostne evote primanjkljaja pri poštnem uradu obsojen na 10 mesecev zapora in 250 lir globe.

Prižadeti je vložil pravočasno na prizivno sodišče utok. Pri prizivni obravnavi je bil g. Milost popolnoma oproščen.

ČEPOVAN.

Zopet ena po starem kopitul - Rop ob belem dnevu

V nedeljo, okrog 11. ure, ko je bila večina ljudi pri maši in so ostali doma samo varuhi, sta prišla v hišo Suligoj Antonije v Podčepovanu pri Čepovanu dva nepoznana moška, stara približno 25 let, čedno oblečena, ter vprašala po Petru Podgorniku, živinskem kupcu, ki stanuje v omenjeni hiši pri svoji sorodnici. — Ko sta od edine ženske, ki je bila ta čas doma, zvedela, da ga ni, je eden izmed njih zaklenil hišna vrata, drugi pa je sgrabil za vrat ter zahteval, naj pokaže, kje ima Peter denar. — Ko jima odgovorila, da denarja nima doma in ga jima ne more dati, jo začneta suvati in pretepati, da se ji ulije kri iz ust in iz nosa. — Nato začneta v naglici hrskati po predalih in stikati za denarjem. — V tem se posreči pretepani deklici skočiti k vratom, ki jih hitro odklene in skoči na prosto. — Eden izmed roparjev jo pri tem ugrabi za obleko, a posreči se ji, da se mu iztrže iz rok. — Preden pa je mogla deklica, ki je bila vsa prestrašena in zaradi tega niti ni mogla hitro dopovedati sosedom, kaj se godi, priklicati pomoč, sta roparja pri nasprotnih vratih že pobegnila in vsako zasledovanje je bilo zaman. — Kot se sliši, je videlo več ljudi v Čepovanu ob približno istem času dva neznanca, ki sta se s kolesi odpeljala proti Gorici, in se da sklepati, da sta bila to omenjena roparja. — Roparja sta odnesla le 150 lir denarja, ker ga Podgornik iz previdnosti ne hrani doma v večjih zneskih.

Ljudstvo je ta čin precej ostrakal, ker dokazuje, da človek ni varen pred roparji niti ob belem dnevu sredi vasi, in utrjuje mnenje,

da je topla, ki je v zadnjem času izvršila v teh krajih že več zločinov, še vedno prosta in pridno na delu ter postaja vsak dan predznejša.

Upamo, da bo oko postave kmalu zasledilo tolovaže in da jih bo roka pravice spravila v varne zapore.

IDRIJA

Prefekt za vojne sirote

Po nalogu goriškega prefekta je bilo prefektornemu komisarju za Idrijo odposlanih 7 parov novih čevljev in istotoliko novih oblek, ki naj se razdele med vojne sirote idrijskega mesta.

Gmtni rezultati pustnih plesov

Čisti dobiček, ki ga je prinesel neki predpustni ples, organiziran v prid dobrodelnemu udruženju, znaša 600 lir. Ples, ki ga je organizirala učiteljska organizacija A. N. I. F. v prid «Babilu» in avantgardistom, je prinesel čistega dobička 350 lir.

Oficijelno prevzete mestne hranilnice od strani goriškega Monta

Preteklo soboto je prevzel goriški Mont oficijelno mestno hranilnico. Urađi se sedaj nahajajo v hiši g. Lapajne, za Gradom št. 68.

Gospodarstvo

O glavnih vrstah sira

Sirarska produkcija v pretežni večini v naših gorah še ni urejena. To priča veliko število slabo in nezadostno opremljenih mlekararn, neizkušenost mlekarjev ter še danes nepopolnoma razčiščena vrsta sira.

Ko se je mlekarstvo pri nas rodilo po zaslugi Švicarja Hitza, smo izdelovali ementalški sir, ki ima vedno na trgu zelo odlično mesto. Ze neposredno pred vojno, ko so bile naše mlekarne v največjem razmahu, smo to prvotno vrsto sira opustili. Začeli smo neko čisto novo, oziroma z neko mešanico sirnih vrst, ki ni ne ementalška in tudi ne grojska. Po vojni se je isto nadaljevalo, kar je tudi v precejšnji meri vzrok občutne krize v našem sirarskem tržnem prometu. Svetovno priznane in vrednotene vrste sira so si pridobile že obširno tržno področje. Trg jih je seveda priznal za dobre in kot take imajo uspeh.

Naše gorske mlekarne, ki do danes niso imele tehnično naobrazenih mlekarjev, so šle, kljub neuspehom, svojevlečno lastno pot. Pravila «produkcija upoštevaj» zahteve trga in ne obratno: niso najmanj upoštevali ter šli kar mimo njega. Tako kljub temu, da je naše mleko prvotno, gorsko, z vsemi potrebnimi lastnostmi in okusi, nismo uspeli. — Trg je skozi «konsumna usta», ki so, kot smo težko preizkusili, zelo izbirčna. «Muha v močniku» pa je le tisti, ki nima toliko razsodnosti, da bi trgu po njegovih izbirčnih okusih ugodil.

Vse izdelovanje sira delimo v sirarstvo na dve vrsti: na izdelovanje kislega sira ter na izdelovanje sladkega sira. Splošno priznan na trgu je pred vsem sladki sir. Radi označbe pa se ustavimo nekoliko tudi pri izdelovanju kislega sira.

Če potom sirišča strjeno posneto ali neposneto mleko denemo v goste platnene vreče ter jih nato obesimo, da se sirotka odteče, dobimo takolimenovano **zvaro**, ali kakor se tudi običajno imenuje, skuto ali kisli sir. Uživa se lahko že sveža. Običajno pa se pusti zoreti in se jo po zorenju ali pa pred zorenjem oblikuje. Navadno Kislo zvaro, skuto, imajo v gorah za domačo rabo shranjeno v dežah. V Švici in na Tirolskem izdelujejo iz nje zeliščni sir. Pridajo ji smetano in začimbe (kumina, popra, dišeče zelene deteljice itd.) ter jo hranijo na gorkem (mnogokrat v govejem hlevu), da nastopi zorenje, spremljano z močnim smradom. — Neke vrste oblikovani sir

iz zware delajo na Solčanskih planinah. Posebno znano je izdelovanje kislega sira po norveškem načinu. Norveški kisli sir «gam-melost», zelo znan, se izdeluje na ta način: Kislo, posneto mleko se pusti 8–10 dni zoreti. Ta snov se večkrat prenaša, da je na vrhu se zbirejoča sirnina vedno pokrita s siratko. Nato se to skuha v železnem kotlu. Skuhano zberemo v platnen pri ter s prirom vred denemo v okroglo, škafu podobno oblikovalno, kjer se obteži. Po enodnevnem stiskanju se dene v vrelo siratko, da se pregreje (omehča), ter se nato še dva dni obteži v stiskalnici. Nato se hlebi sušijo v goriških suhih prostorih 1 do 3 tedne (po velikosti hlebov), da nastanejo razpokline v skorji. Ta čas je treba sira obračati in jih pri vsakem obračanju drgniti s soljo. Posušeni se zopet močijo v vreli vodi, v kateri se je prej kuhalo brinjevo grmičevje. Skorja postane s tem mehka ter se hrapova površina lahko z lopatico lepo oblikuje. Ko se na policah zopet nekoliko ustalijo, jih ovijejo v vlažnim senom ali slamo ter jih denejo radi nadaljnega zorenja v zaboje. 1–2 krat na teden se nato omivajo s slano vodo, siratko ali kakšno dišečo začimbo. Zoreti morajo v vsej masi enakomerno. Dorižijo v 2–5 mesecih. Testo zrelega sira je rjavkasto in tu ter tam plesnivo zeleno; okus je fino pikanten. Plesen je plemenita in za uživanje neškodljiva. Hlebi tehtajo od 8–25 kg. V trgovini dosežejo precej visoko ceno. Spominjajo nekoliko na plesnivi italijanski mehki sir «gorgonzola». — Na Češkem izdelujejo male 3–5 dekg. težke zvarovčke (kvar-gelne), kar imajo zreli neki zoprn smrad ter se jim je treba šele privaditi za uživanje. Znani so tudi zeleni zeliščni siri.

Drugi, najbolj znani način izdelovanja, je izdelovanje sladkega sira. Ker nimamo namena obravnavati načina izdelovanja, za kar so poklicani strokovni listi in knjige, omenimo na kratko le glavne vrste sladkega sira, ki bi se najbolj prilegale razmeram naših gor.

Ementalški sir je svetovnoznana švicarska znamka. V naših gorah ni ovir, da bi se ne mogel izdelovati enako uspešno glede kakovosti, kot v Švici. Pravi ementalški sir je na površini rumenkast, skorjo ima tenko, je na obojnih straneh nekoliko vzbočeno. V prerezu ima 2 do 3 cm široka, lepo izdelana očesa, enakomerno razdeljena in enako velika. Testo je valjno, elastično (vzdri gotov pritisk, ne da bi se prelomilo) nekoliko jedrnat, mastno, ne gobasto ali milasto, ne krhko ali suho, slamnato rumene barve. Okus je prijeten, pikanten z aromo orehovega jedra, in ne sladkast, ne kisel in ne grenek. Običajna teža je od 70–120 kg, vsakakor pa mora biti težak nad 50 kg. Višina hlebov je od 12 do 15 cm. — Seveda izdelovanje takega sira predstavlja velike zahteve, ki jim v naših razmerah težko zadostimo. Pripomniti pa je treba, da vsako delo zahteva mnogo težav in žrtve; toda če se nikdar ne započne tudi nikdar delo ne bo prišlo v tek, še manj pa do uspehov. Začne se počasi. Nato pa se gradi zrno na zrno. Pred vsem je treba znanja in surovini. Ti dve stvari sta pa podlaga vsemu nadaljnjemu izdelovanju.

Edamski sir je sir kmetov na Holandskem. Sir je polnomasten. Zrele krogle tehtajo 2 kg ter se za vsako uporabo 25 l mleka. So zelo trpežni ter je za njihovo shrambo dobra vsaka stanovanjska soba. Bil bi za našo planino zelo priporočljiv. Ima tudi precej dobre prodajne cene. Njegovo izdelovanje pa je precej zamotano ter je nabava potrebščin (oblikovalne skladiščne skledice itd.) precej draga. Pridajati se mu mora v pravilni izdelavi tudi nekaj barvila od annatto-dreves.

Zelo dolgo časa izdelujejo v Franciji trapiisti (redovniki) tako imenovani **trapistovski sir**. Trapistovski sir je polnomasten; zreli hlečki tehtajo 1½ do 2½ kg ter se iz-

delujejo iz 15–30 l mleka. Sir dozori v 6–8 tednih. Izdelava je precej enostavna, nabava orodja ni draga, ker ga ni treba mnogo. Testo je mehko in elastično. Sir pa je zelo občutljiv glede vlage in toplote, ima majhno trpežnost ter mora radi tega hitro v promet. Majhne mlekarne v Švici, ki z 2 do 3 molzami spravijo skupaj le nekaj 150–200 litrov mleka ter uporabljajo pri izdelovanju tudi kozje mleko, izdelujejo takozvani **«appenzelški sir»**. Dela se iz bolj ali manj posnetega, z zafranom barvanega mleka ter tudi iz polnomastnega. Hlebi z rdečkasto mažasto skorjo tehtajo od 8–20 kg. Dozori v 3–6 mesecih. Testo je zadostno mehko, sočnato, slepo ali pa z radkimi luknjicami grahove velikosti. Okus je pikanten (primerno oster), slan, vendar nikdar ne grenek.

Mlekarški izdelki preživljajo danes v naših gorah precejšnjo krizo. Pred vsem je ta kriza občutljiva pri produkciji sira. Sedaj, ko je bil zimski čas, je že šlo nekako. Mlekarne v dolini imajo potrebne stroje, ugodnejša prometna sredstva, da svoje pridelke lažje in hitreje spravijo na trg kot n. pr. maslo. Sedaj pa se bliža čas, ko bo šla živina na planine, kjer nimamo vseh onih pripomočkov kot v dolini. Mislimo bi treba na marsikatero preuredbo in izboljšanje in to pred vsem v izdelovanju sira. Veliko se v naših razmerah ne bo dalo napraviti. Kar pa se bo kljub razmeram doseglo, bo vsekakor vedno stopnja k napredku in uspehu na trgu. Mnogo pogovov za izboljšanje imamo; mnogo se jih bo pridobilo z znanjem, marljivostjo in smislom za napredek. Glavni činitelji za izboljšanje gospodarskega položaja v gorah so izborni in dobra živina, pravilna molza, zdravo mleko, sposobno za dobre izdelke (kar deloma že imamo), pravilno in dobro urejena sirarna, izdelovanje vrste sira primerno množini in mešanici mleka, ki je na razpolago ter dober tehnično naobrazen sirar.

Nekaj od vsega navedenega že imamo. Mnogo pa si bomo morali še pridobiti. Prvo, kar nam je danes potrebno, pa je znanje. Izredno lepo bi bilo, ko bi vsaka naša gorska sirarna imela z velikimi črkami napisano nad vrati: **«Kmetovalci, pomni! Le z gospodarskim nakladom pride do blagostanja»**. Polovico uspeha pa bi bilo, če bi se ta rek danes že vsadil v možgane slehernega delovnega kmetovalca-gorjana.

M. R.

BORZNO POROČILO

Trst, 29. februara 1928.

Amsterdam 758-764, Belgija 261-265, Francija 7420-7450, London 92.084-92.284, New-York 18.85-18.91, Španija 317-323, Švica 363-365, Atene 24.75-25.25, Berlin 448.25-45.25, Bukarešt 11.35-11.75, Praga 55.85-56.15, Ogrska 327.25-333.25, Dunaj 263.50-268.50, Zagreb 33.124-33.424.

Uradna cena zlata (28. 2.) L 364.57; vojnoodškodninske obveznice L 78.40.

Razsrjeni Lolo se je prerival naprej ter vlekel za seboj preplašeno in ozlovoljeno Greto, toda gneča je bila tako gosta, da si je težko pot delal vkljub obupnemu prerivanju in udarcem na levo in desno, ki jih je spremljal z zmerjanjem. Nenadoma se je množica razdelila in v ozkem prehodu se je pojavil Aleksi, ki je prihajal Lolu naproti.

Ali te ni sram, da razgrajša in to poleg materine krste, pred katero bi moral občutiti svojo krivdo, če imaš trohico vesti, — mu je rekel brat s strogim, toda mirnim glasom.

Jaz vztrajam pri svoji pravici, iti za materino krsto, in vi ne smete poditi ne mene ne moje žene; če vam je všeč ali ne, ona je tudi članica naše rodbine, — je vpil do skrajnosti razsrjeni Lolo.

Motiš se! Mati te je zavrgla in od sedaj naprej je edina tvoja rodbina družina tvoje žene; nikoli ne bom pozabil, da si bil vzrok materine smrti. Da boš pa vedel, kaj ti preostane, evo, tu imaš.

Vzel je iz listnice zapetaten ovof in ga prožil bratu.

To je prepis oporoke, ki sem ti ga hotel poslati v Pariz, — je nadaljeval. — Preberi, pomisli in bodi pameten.

Aleksi se je okrenil in stopil nazaj, a čez nekaj trenutkov se je ispreved začel pomikati naprej.

Lolo je obstal, ne vedoč, kaj bi napravil. Šele zdaj je nejasno razumel, da se je zvalilo nanj nekaj nepredvidenega, ki je usodno poseglo v njegovo življenje.

S povešeno glavo in potrj je izpustil roko Grete, ki je jokala od jeze, in s počasnim korakom se je napotil k oskrbnikov hiši.

Vsa razburjena se je Mina vrtela okrog Grete, ki jo je prijel živčni napad, a Lolo je sedel k oknu, zatopljen v mračne misli. Dolgo se ni upal odpreti pisma, ki ga je že vedno držal v rokah; končno je neestrno raztrgal ovof in razgrnil papir.

Jasno in točno je rajnica izjavljala, da smatra sinovo ženitev z nikomur poznano deklino za nesramno žalitev njenih nazorov in njenega matinskega ugleda. V treh tednih ni moglo spoznati značaja in navedenosti bodoče žene. Mati mu ni odpustila smrtnega udarca, ki ga je zadal njenemu ponosu in srcu, zato je razdelila nepoštenega sina v korist mlajšega brata Aleksija; Leonidu je zapustila dosmrtno pokojnino v znesku tisočpetsto rubljev na leto. Ako se loči od žene, je brat obvezan izplačati mu stotisoč rubljev. Vsa ostala zapuščina pripade bratu, ken zapuščina ne more izročiti svojega premoženja človeku, do katerega nima zaupanja.

Pri čitanju te listine se je Lolu zavrtelo v glavi; kaj takega ni pričakoval. Ko je čez četrto uro stopila Mina v sobo, ga je našla ležečega na tleh brez zavesti.

Lolo je obstal, ne vedoč, kaj bi napravil. Šele zdaj je nejasno razumel, da se je zvalilo nanj nekaj nepredvidenega, ki je usodno poseglo v njegovo življenje.

S povešeno glavo in potrj je izpustil roko Grete, ki je jokala od jeze, in s počasnim korakom se je napotil k oskrbnikov hiši.

Vsa razburjena se je Mina vrtela okrog Grete, ki jo je prijel živčni napad, a Lolo je sedel k oknu, zatopljen v mračne misli. Dolgo se ni upal odpreti pisma, ki ga je že vedno držal v rokah; končno je neestrno raztrgal ovof in razgrnil papir.

Jasno in točno je rajnica izjavljala, da smatra sinovo ženitev z nikomur poznano deklino za nesramno žalitev njenih nazorov in njenega matinskega ugleda. V treh tednih ni moglo spoznati značaja in navedenosti bodoče žene. Mati mu ni odpustila smrtnega udarca, ki ga je zadal njenemu ponosu in srcu, zato je razdelila nepoštenega sina v korist mlajšega brata Aleksija; Leonidu je zapustila dosmrtno pokojnino v znesku tisočpetsto rubljev na leto. Ako se loči od žene, je brat obvezan izplačati mu stotisoč rubljev. Vsa ostala zapuščina pripade bratu, ken zapuščina ne more izročiti svojega premoženja človeku, do katerega nima zaupanja.

Pri čitanju te listine se je Lolu zavrtelo v glavi; kaj takega ni pričakoval. Ko je čez četrto uro stopila Mina v sobo, ga je našla ležečega na tleh brez zavesti.

Lolo je obstal, ne vedoč, kaj bi napravil. Šele zdaj je nejasno razumel, da se je zvalilo nanj nekaj nepredvidenega, ki je usodno poseglo v njegovo življenje.

S povešeno glavo in potrj je izpustil roko Grete, ki je jokala od jeze, in s počasnim korakom se je napotil k oskrbnikov hiši.

Vsa razburjena se je Mina vrtela okrog Grete, ki jo je prijel živčni napad, a Lolo je sedel k oknu, zatopljen v mračne misli. Dolgo se ni upal odpreti pisma, ki ga je že vedno držal v rokah; končno je neestrno raztrgal ovof in razgrnil papir.

Jasno in točno je rajnica izjavljala, da smatra sinovo ženitev z nikomur poznano deklino za nesramno žalitev njenih nazorov in njenega matinskega ugleda. V treh tednih ni moglo spoznati značaja in navedenosti bodoče žene. Mati mu ni odpustila smrtnega udarca, ki ga je zadal njenemu ponosu in srcu, zato je razdelila nepoštenega sina v korist mlajšega brata Aleksija; Leonidu je zapustila dosmrtno pokojnino v znesku tisočpetsto rubljev na leto. Ako se loči od žene, je brat obvezan izplačati mu stotisoč rubljev. Vsa ostala zapuščina pripade bratu, ken zapuščina ne more izročiti svojega premoženja človeku, do katerega nima zaupanja.

Pri čitanju te listine se je Lolu zavrtelo v glavi; kaj takega ni pričakoval. Ko je čez četrto uro stopila Mina v sobo, ga je našla ležečega na tleh brez zavesti.

Lolo je obstal, ne vedoč, kaj bi napravil. Šele zdaj je nejasno razumel, da se je zvalilo nanj nekaj nepredvidenega, ki je usodno poseglo v njegovo življenje.

S povešeno glavo in potrj je izpustil roko Grete, ki je jokala od jeze, in s počasnim korakom se je napotil k oskrbnikov hiši.

Vsa razburjena se je Mina vrtela okrog Grete, ki jo je prijel živčni napad, a Lolo je sedel k oknu, zatopljen v mračne misli. Dolgo se ni upal odpreti pisma, ki ga je že vedno držal v rokah; končno je neestrno raztrgal ovof in razgrnil papir.

Jasno in točno je rajnica izjavljala, da smatra sinovo ženitev z nikomur poznano deklino za nesramno žalitev njenih nazorov in njenega matinskega ugleda. V treh tednih ni moglo spoznati značaja in navedenosti bodoče žene. Mati mu ni odpustila smrtnega udarca, ki ga je zadal njenemu ponosu in srcu, zato je razdelila nepoštenega sina v korist mlajšega brata Aleksija; Leonidu je zapustila dosmrtno pokojnino v znesku tisočpetsto rubljev na leto. Ako se loči od žene, je brat obvezan izplačati mu stotisoč rubljev. Vsa ostala zapuščina pripade bratu, ken zapuščina ne more izročiti svojega premoženja človeku, do katerega nima zaupanja.

Pri čitanju te listine se je Lolu zavrtelo v glavi; kaj takega ni pričakoval. Ko je čez četrto uro stopila Mina v sobo, ga je našla ležečega na tleh brez zavesti.

Lolo je obstal, ne vedoč, kaj bi napravil. Šele zdaj je nejasno razumel, da se je zvalilo nanj nekaj nepredvidenega, ki je usodno poseglo v njegovo življenje.

S povešeno glavo in potrj je izpustil roko Grete, ki je jokala od jeze, in s počasnim korakom se je napotil k oskrbnikov hiši.

Vsa razburjena se je Mina vrtela okrog Grete, ki jo je prijel živčni napad, a Lolo je sedel k oknu, zatopljen v mračne misli. Dolgo se ni upal odpreti pisma, ki ga je že vedno držal v rokah; končno je neestrno raztrgal ovof in razgrnil papir.

Jasno in točno je rajnica izjavljala, da smatra sinovo ženitev z nikomur poznano deklino za nesramno žalitev njenih nazorov in njenega matinskega ugleda. V treh tednih ni moglo spoznati značaja in navedenosti bodoče žene. Mati mu ni odpustila smrtnega udarca, ki ga je zadal njenemu ponosu in srcu, zato je razdelila nepoštenega sina v korist mlajšega brata Aleksija; Leonidu je zapustila dosmrtno pokojnino v znesku tisočpetsto rubljev na leto. Ako se loči od žene, je brat obvezan izplačati mu stotisoč rubljev. Vsa ostala zapuščina pripade bratu, ken zapuščina ne more izročiti svojega premoženja človeku, do katerega nima zaupanja.

Pri čitanju te listine se je Lolu zavrtelo v glavi; kaj takega ni pričakoval. Ko je čez četrto uro stopila Mina v sobo, ga je našla ležečega na tleh brez zavesti.

Lolo je obstal, ne vedoč, kaj bi napravil. Šele zdaj je nejasno razumel, da se je zvalilo nanj nekaj nepredvidenega, ki je usodno poseglo v njegovo življenje.

S povešeno glavo in potrj je izpustil roko Grete, ki je jokala od jeze, in s počasnim korakom se je napotil k oskrbnikov hiši.

Vsa razburjena se je Mina vrtela okrog Grete, ki jo je prijel živčni napad, a Lolo je sedel k oknu, zatopljen v mračne misli. Dolgo se ni upal odpreti pisma, ki ga je že vedno držal v rokah; končno je neestrno raztrgal ovof in razgrnil papir.

Jasno in točno je rajnica izjavljala, da smatra sinovo ženitev z nikomur poznano deklino za nesramno žalitev njenih nazorov in njenega matinskega ugleda. V treh tednih ni moglo spoznati značaja in navedenosti bodoče žene. Mati mu ni odpustila smrtnega udarca, ki ga je zadal njenemu ponosu in srcu, zato je razdelila nepoštenega sina v korist mlajšega brata Aleksija; Leonidu je zapustila dosmrtno pokojnino v znesku tisočpetsto rubljev na leto. Ako se loči od žene, je brat obvezan izplačati mu stotisoč rubljev. Vsa ostala zapuščina pripade bratu, ken zapuščina ne more izročiti svojega premoženja človeku, do katerega nima zaupanja.

Pri čitanju te listine se je Lolu zavrtelo v glavi; kaj takega ni pričakoval. Ko je čez četrto uro stopila Mina v sobo, ga je našla ležečega na tleh brez zavesti.

Lolo je obstal, ne vedoč, kaj bi napravil. Šele zdaj je nejasno razumel, da se je zvalilo nanj nekaj nepredvidenega, ki je usodno poseglo v njegovo življenje.

S povešeno glavo in potrj je izpustil roko Grete, ki je jokala od jeze, in s počasnim korakom se je napotil k oskrbnikov hiši.

Vsa razburjena se je Mina vrtela okrog Grete, ki jo je prijel živčni napad, a Lolo je sedel k oknu, zatopljen v mračne misli. Dolgo se ni upal odpreti pisma, ki ga je že vedno držal v rokah; končno je neestrno raztrgal ovof in razgrnil papir.

Jasno in točno je rajnica izjavljala, da smatra sinovo ženitev z nikomur poznano deklino za nesramno žalitev njenih nazorov in njenega matinskega ugleda. V treh tednih ni moglo spoznati značaja in navedenosti bodoče žene. Mati mu ni odpustila smrtnega udarca, ki ga je zadal njenemu ponosu in srcu, zato je razdelila nepoštenega sina v korist mlajšega brata Aleksija; Leonidu je zapustila dosmrtno pokojnino v znesku tisočpetsto rubljev na leto. Ako se loči od žene, je brat obvezan izplačati mu stotisoč rubljev. Vsa ostala zapuščina pripade bratu, ken zapuščina ne more izročiti svojega premoženja človeku, do katerega nima zaupanja.

Pri čitanju te listine se je Lolu zavrtelo v glavi; kaj takega ni pričakoval. Ko je čez četrto uro stopila Mina v sobo, ga je našla ležečega na tleh brez zavesti.

Lolo je obstal, ne vedoč, kaj bi napravil. Šele zdaj je nejasno razumel, da se je zvalilo nanj nekaj nepredvidenega, ki je usodno poseglo v njegovo življenje.

S povešeno glavo in potrj je izpustil roko Grete, ki je jokala od jeze, in s počasnim korakom se je napotil k oskrbnikov hiši.

Vsa razburjena se je Mina vrtela okrog Grete, ki jo je prijel živčni napad, a Lolo je sedel k oknu, zatopljen v mračne misli. Dolgo se ni upal odpreti pisma, ki ga je že vedno držal v rokah; končno je neestrno raztrgal ovof in razgrnil papir.

Jasno in točno je rajnica izjavljala, da smatra sinovo ženitev z nikomur poznano deklino za nesramno žalitev njenih nazorov in njenega matinskega ugleda. V treh tednih ni moglo spoznati značaja in navedenosti bodoče žene. Mati mu ni odpustila smrtnega udarca, ki ga je zadal njenemu ponosu in srcu, zato je razdelila nepoštenega sina v korist mlajšega brata Aleksija; Leonidu je zapustila dosmrtno pokojnino v znesku tisočpetsto rubljev na leto. Ako se loči od žene, je brat obvezan izplačati mu stotisoč rubljev. Vsa ostala zapuščina pripade bratu, ken zapuščina ne more izročiti svojega premoženja človeku, do katerega nima zaupanja.

Pri čitanju te listine se je Lolu zavrtelo v glavi; kaj takega ni pričakoval. Ko je čez četrto uro stopila Mina v sobo, ga je našla ležečega na tleh brez zavesti.

Lolo je obstal, ne vedoč, kaj bi napravil. Šele zdaj je nejasno razumel, da se je zvalilo nanj nekaj nepredvidenega, ki je usodno poseglo v njegovo življenje.

S povešeno glavo in potrj je izpustil roko Grete, ki je jokala od jeze, in s počasnim korakom se je napotil k oskrbnikov hiši.

Vsa razburjena se je Mina vrtela okrog Grete, ki jo je prijel živčni napad, a Lolo je sedel k oknu, zatopljen v mračne misli. Dolgo se ni upal odpreti pisma, ki ga je že vedno držal v rokah; končno je neestrno raztrgal ovof in

Kulturni vestnik

Vaplite.

«Vaplite» je okrajšava besed «Vilna Akademija proletarske literature», to bi se dejalo po naše: «Prosta akademija proletarskega slovstva». Ta literarna skupina je bila ustanovljena leta 1926. v Harkovu in je izdala že par kolektivnih (almanahov), pet zvezkov revije «Vaplite» in nekaj brošur. Duševni vodja te skupine je neki Mikola Chviljovi, ki je svojočasno s svojo knjigo «Boj za Evropo» vzbudil precej hrupa in postal med ruski literarnimi krogi zelo znan, a si je s to knjigo prizadejal tudi mnogo slavnosti. Dalje so pri tej skupini tudi Pavel Tičina, dramatik Kulš, lirik Johansen; novelisti: Ljubchenko, Slisarenko, Kopenko, Senchenko in drugi. Nameni skupine so videti najboljše. Oni hočejo odpraviti vsako pristranost v literarnem snovanju. Oni so tisti, ki so zagovarjali idejo kulturne priključitve Rusov k Evropi. Njih vodja si je celo dovolil šalo, da je v svojem novem romanu napisal po celo odstavke v francoskem jeziku, radi česar se bodo njemu nasprotni kritiki brez dvoma strašno jezili. Tudi drugače si dovolijo člani te skupine različne miselnosti in stilistične prostosti, ki so take, da morajo nasprotniki jeziti. Tako na primer ne opisujejo pristaev bivših meščanskih krogov kot zveri, vas jim ni pek, in mesto ne vedno raj. Zalostni pojavi današnjega javnega življenja v Ukrajini jim niso prepovedana dežela, v katero bi njih noga ne smela stopiti. V tem in v nekaterih drugih ozirih kažejo člani «Vaplite» veliko poguma in umetniško ljubezen do resnice. To jih dela vsekakor simpatične. Predvsem pišejo krajše stvari, novele, črtice, potopise, na daljše romane se ne upajo spraviti. Tudi premalo poznajo življenje, preveč pa zlorabljajo ironijo. Pred vsem pa pišejo preveč in prenač, da se njih delom pozna površnost in prenač. Vendar pa je ta skupina najzanimivejša skupina današnje Ukrajine in smemo še marsikaj dobrega upati od nje.

Leksikon psevdonimov

Peter Bykov, eden najstarejših literarnih zgodovinarjev Rusije, je izdal po nalogu zvezne akademije za znanosti zanimivo delo pod naslovom «Leksikon ruskih literarnih psevdonimov». To bo menda edino delo te vrste na svetu. Prvi snopci so pravkar izšli.

Dragocen rokopis.

Marsikateri pisatelj v svojem življenju niti ne sanja kako drago se bo po njegovi smrti prodal kak njegov rokopis, katerega ponatis so že izšli v tisočih in tisočih izvodih. Pred kratkim so prodali v Parizu na javni dražbi rokopis Zolajevskega romana «Doktor Paskal» za vsoto 60.000 frankov. Ta je edini Zolajev rokopis, ki se ne nahaja v pariški narodni knjižnici.

Usoda izdaje Puškinovih del

Ruska akademija znanosti je sklenila že leta 1899, da bo izdala Puškinova dela v 12 zvezkih. Ta izdaja pa do danes še ni dovršena. Do leta 1912. je izšlo pet zvezkov, nakar je nastopil dolg premor, ki bo šele zdaj prekinjen. Profesor Kozmin, ki mu je bilo poverjeno uredništvo Puškinovih del, je baš dokončal urejevanje novega zvezka, ki bo obsegal tisoč strani, in ga je dal v tisk. Izdati bo treba še pesmi od leta 1828. do leta 1836, dramatična dela iz istega časa, istotako tudi povest «Evgenij Onegin». Neizdan je tudi še Puškinov življenjepis.

Ribiči na konjih

Marsikdo ni še slišal o ribičih na konjih in vendar obstajajo. V naslednjem članku bom skušal opisati to nenavadno vrsto ribičev.

Malo mlaj od francoske meje, kjer se začnejo raztezati obmorske sipine Nizozemske, se dvigajo iz lagodne megle, ki prepreža vso severno, sivo in žalostno obal, mnoge vasice ribičev na konjih. Mnogo rodov je preminilo na tej od morja bičani zemlji. Vsi so hodili na ribolov, veselo jahajoč na svojih naučenih konjih. Ta karakteristični ribolov se podeduje od očetov na sina.

Kakor hitro prične oseka, se v vasice kar oživijo. Iz snažnih hiš stopa dolga vrsta ribičev, ki so močni, od solca ožgani možje. Podajajo se k hlevom. Po nekaj trenutkih se izstopajo z okometnimi konji. To so težki, na čuden način okrašeni konji. Nepremotljivo pas jim ovija vamp, braneč jih od nepričasnega dotika vode in blata. Na hrbtu vsakega konja je sedlo, ki nosi razen jahajoč še nebroj drugih predmetov. Navadno ti konji nimajo stremen ali pa jih imajo napravljene iz kosa vrvice v obliki pentije, ki visi ob bokih konja.

Na sedlo se vzpne ribič. Grobo obločen, z mirnim in globokim pogledom odkriva človeka, ki je preizkušal v vseh načinih boja s smrtno. Ogromen nepremotljiv kljub mu pada na tla. Hlače, ki so navadno usnjate, tlijo do polovice v ogromnih lesenih čevljih, ki segajo do kolen in ki obrabijo ribiča od vsake mokroće nog. Groba, v pasu z vrvice prepasana sponka iznadaljuje odpremo.

Konji vlečejo za seboj mreže. Z obeh strani sedla visita dva vrbova koša, ki služita za lovsko torbo, kamor spravljajo vlovljene ribe. Tako sta ribič in konj pripravljena na stopiti v morje. Ribiči se postavijo v obliki karavane in stopajo v skupinah od 8-10 veselo prepevajoč v morje. Nagon teh na ribolov izučenih konj je nenavaden. Skakljaje prehodi malo sipine in gredo v morje.

Dolga vrsta konj se polagoma oddaljuje od obale. Včasih za celo kilometre, moret iz vode samo glavice in hrbet. Ko pridejo na doleteno mesto, vrže ribič v vodo mreže in nadaljuje s svojim počasnim in lepim pohodom med lahkonimi vali. Za seboj vlečejo mreže, v katere se vlovijo vse ribe, ki jih srečajo na poti. Včasih se spravi 20-30 ribičev skupa, tako da zasežejo morje po par sto metrov na široko.

Včasih kar zmanjka blatnih tal pod nogami konja, ki se na mah pogrezne, a se kmalu spet prikaže plavajoč na površju.

Na ta način so ustvarili pleme ribičskih konjev, o katerih se lahko reče, da poznajo morsko dno kakor tla izven vode.

Prekrasen prizor se nudi gledalcu, ko se iz sinjega in mirnega morja razlega rezget stoterih konjev, katerim je videti iz morja samo glave.

L. M.

Japonska pritična drevesa

Ali niste še nikdar čitali opisa kake japonske pokrajine z malimi hišicami iz bambusa, z vrstvi velikimi kakor srednje velika soba, v katerih so grčki, potoki, drevesca vse v miniaturo? Japonski narod, ki je zelo natančen in potrpečljiv, ljubi dreve in ga sadi prav povsod. Da pa lahko gojijo črna vež dreves na malem prostoru, si ustvarijo mnogo pritičnih dreves, ki so jih začeli rabiti radi dekorativne vrednosti tudi v zapadnih deželah.

Storžnjaki so drevesa, ki so najbolj pripravna, da ostanejo pritična. Med njimi so najbolj cenjene ciprese, smreke, bor in brinje. Toda tudi drevesa, ki izgubijo po zimski svoje listje, kakor hrast, češnja, javor, brest, gaber, granatno drevo in figa, lahko ostanejo pritična.

Postopanje, s katerim se prisili dreve, da ostane pritično, je ustvarilo pri Japoncih neko vrsto specializmov. Sistem, po katerih se prisili dreve, da ostane pritično, gredo, kakor ustno izročilo, od očetov na sina.

Nekateri teh japonskih vrtnarjev, ki so se nahajali v Parizu, so hoteli pokazati svoje metode tovarniškim botaničnega vrta, ki so ostali kar začuden nad potrpečljivo in genialno vzgojo pritičnih dreves.

Ta metoda obstoji pred vsem v tem, da se priliki trpeti drevo tako, da japonski vrtnar silič bolj rabljajo kakor vrtnarju. Zalivajo zelo poredkoma, obrežejo pogostoma, zemlja, v kateri rastejo drevesca, ima zelo malo redilnih snovi. To so tri glavne točke, ki se morajo upoštevati, da se ovira razvoj drevesa.

Izbera se najmanjše seme vsake vrste. Mlade sadike se ne presajajo ali, če se že presajajo, se presadijo v prav majhne lončke, tako da ne morejo dobiti preveč hrane. One veje, ki rastejo preveč bujno, se odrežejo. Kadar je rastlina malo oživila, se ji odreže nekaj korenin, druge se pa okrnejo tako, da ostane rastlina komaj pri življenju.

Da se ovirajo rastline, ki kljub vsemu ohranijo precejšnjo življenjsko silo, v prehrani, se jim stisne debl med kovinske plošče. Na ta način se dosežejo karakteristični vzorci ali grče najrazličnejših oblik. Če odmrse kaka veja, ki je bila preveč trpinčena, se nadomesti s cepljenjem. Na ta način se doseže različne oblike in barve listja.

Ta opravila zahtevajo tako veliko mero potrpečljivosti in skrbnosti, da gotovo ne bi zmogli oni, ki morajo skrbeti za obširne vrtove. Če se najde kak amater, ki bi se hotel poskušati na tem polju, dobi v tem članku podrobnosti, kako gojiti pritična drevesa v vrto ali stanovanju.

V obeh slučajih se morajo rabiti posode, ki niso preveč velike, in držati, z ozirom na vrsto rastline, v zaprtim prostoru ali na prostem. Cipresa, smreka in bor n. pr. lahko ostanejo skozi celo leto na prostem razen period najhujše zime, tekem katerih jih je treba držati v zaprtih prostorih, ne da bi rabili umetne toplote. Namakanje mora biti zmerno, tako da ostane zemlja komaj vlažna. Vsako toliko je treba zmociti listje, kakor bi to napravil dež. V to svrhu služijo zelo dobro nekatere priprave posebne konstrukcije, ki porazdelijo vodo v zelo drobne kapljice.

Gnojiti treba zelo malo. Spomladaj je treba potresti dvakrat na mesec po dve kavni žlički fosforovega gnojila v vsako posodo srednje velikosti. Preveč trpinčenja drevesa podležejo zelo lahko in radi tega se jih ne sme izpostavljati v pričetku pomladi slani.

Brezkrovnost je presajati drevesa iz posode v drugo večjo posodo, kajti to bi le pospešilo razvoj. Če rastejo drevesca v notranosti stanovanj, se jih mora ime-

ti blizu oken, na zraku in svetlobi. Obrezuje se kasno spomladi. To delo se lahko izvrši tako, da se da drevescu tako obliko, kakor se hoče.

Japonski vrtnarji so mojstri posebno v obrezovanju in uspe-

lim, da dosežejo zelo lepe in najrazličnejše učinke. Japonski vrtnarji so najbolj pripravljeni za različna najemnejša okrnjenja in lahko dobi najrazličnejše in najbolj nepričakovane forme.

L. M.

Razne zanimivosti

Najstarejši duhovnik v Italiji

Don Pero Galli, ki je sedaj umrl 104 leta star, je bil najstarejši duhovnik Italije. Rojen l. 1824. je preživel ves dvig Italije do nove meje, poznal je Cavourja in Garibaldirja, videl je šest papežev in je živel pod petimi kralji iz svojih vladarskih rodbin. Ta stari mož je rad ponavljal izrek: Evangelij za dušo in polenta za meso. Kakor se vidi, je ta nacionalna jed izredno prijala, da je mogel dočakati tako visoko starost.

Najstarejše vino

Najstarejše vino na svetu se hrani v vinskem muzeju v Speyerju na Nemškem. Vino se nahaja v neki rimski steklenici iz tretjega stoletja po Kr. rojstvu. Našla se je v okolici omenjenega mesta. Ta prastara, debela in leno tekoča, danes ne več užitna pijača je stara torej že 1700 let. Rimsko steklenica ima obliko valja in se nazvala proti danu vedno bolj zožuje.

Napad s strojnimi

Deset roparjev, ki so bili oboroženi z dvema malima streljalicama s puškami in samokresi, je napadlo glavno banko v Kansasu (Zedinjene države Severne Amerike). Čeprav so roparji zaporedoma streljali, ni bil nobeden ranjen. Ko so roparji vdrli v banko, je eden streljal na predsednika, drugi so pa prisilili, da je petdeset uradnikov in navzočih strank leglo na tla. Streljali so, kakor hitro se je kdo zganil. Napad se je izvršil tako naglo, da se niso mogli poslužiti uradniki ne orožja niti niso mogli uporabiti priprav za vpolklic policistov. Roparji so si dali po slugi metati denar iz vseh blagajn in so izgubili v trenutku z zelo obilnim plenom.

Dekla v oblačnem svetu.

22-letna služkinja Lily Thorpe je bila postavljena od socialistične stranke v Boatleju (Lancashire) kot kandidatinja za občinski svet in tudi izvoljena z veliko večino glasov. Lily Thorpe se bavi že tri leta s politiko in je bila tajnica delavskega sveta v Boatleju. Služkinja ne zapusti svoje službe, ker ji bo gospodinja, pri kateri služi, dajala prosto, kadarkoli jo bodo klicale dolžnosti kot občinske svetovalko na delo.

Jama Mahpelah.

Vstop v staro pravljico jama Mahpelah v Hebronu v Palestini je bil te dneve tudi Nemohamedancem dovoljen. Plača se za vstop mala vstopnina. Doslej so se smeli obiskovati edino le Mohamedanci. Jama z grobom očaka Abrahama leži pod mesečo, ki so jo v dvajsetem stoletju sezidali križarji kot cerkev. V jami se nahajajo tudi spomeniki Abrahama, Sare, Izaka, Rebeke, Jakoba in Lee. Dragocene svilene tkanine so razprostrte čez grobove.

Samomor v šoli.

Učitelj na budimejšanski meščanski šoli Leo Bruck se je v šoli med poukom zastrupil. Takoj v začetku ure je zaužil vemoral, nato se je posvetoval od svojih učencev, pravil jim o svoji težki bolezni, ki jo je bil prinesel iz vojne domov. Ker že mora umreti, umre najrajši v krogu svojih učencev. «Rad vas imam. Saj veste, da je tudi Sokrat daleč od svoje družine v sredi svojih učencev izpraznil kozarec strupa.» Po teh besedah je omedlel, padel na tla in se ni več zavedel. Kmalu nato je umrl v bolnišnici.

Podzemeljska železnica brez vodnika.

Zanimiva tehnična naprava se je te dneve izročila v Londonu prometu. Gre za podzemeljsko železnico brez vodnika, ki pa ni namenjena potnikom, marveč bo služila le za prevoz pošte. Železnica, ki združuje mestna okraja Whitechapel in Paddington, teče 25 km pod cestami in razvija povprečno hitrost 56 km na uro. Na celi progi je šest postajališč, kjer se vlaki avtomatično ustavijo, da sprejmejo novo pošto iz najrazličnejših londonskih okrajev. Na centralni postaji urejuje sam uradnik iz svojega urada s pomočjo elektrike ves razvoj prometa.

Nenavadna vztrajnost.

Na Dunaju so prijeli mimoidoči nekega 24-letnega mladca v trenutku, ko se je vzel na ogražo na mostu, da se vrže v Donavo. Na policiji, kamor so ga pripeljali, se je ugovarjal, da je to Stanišlav Klein, ki si je v zadnjih dvajsetih mesecih hotel že petnajstkrat vzeti življenje. Večkrat se je Klein streljal v glavo in v prsi, ranil se je, prišel v bolnišnico in ozdravel. Vrgel se je bil tudi v reko, a ga je neki redar rešil. UH je trup, v bolnišnici so mu izprali želodec. Obesil se je, a sosedje so pravočasno preprečili vrz. Na policiji je izjavil, da poskuša v šestnajsto samomor, to pa radi tega, ker ne more več živeti, odkar ga je bila zapustila ljubica.

Prosjačica s tujim otrokom

Pariški «Temps» pripoveduje sledeči ne ravno vsakdanji dogodek: Neki igralec in njegova žena sta igrala sta bila večer za večerom zaposlena v gledališču. Za čas svoje odsotnosti z doma sta prepuščala svojo štiriletno hčerko oskrbi starejše ženske, na katero sta se popolnoma zanesla. Ko sta nekoč prišla po naključju - predstava se je morala odpovedati radi nepredvidene zapreke - zgodaj zvečer domov, sta bila oba začudena, ko nista dobila ne hčerke ne služkinje v svojem stanovanju. Komaj čez nekaj ur sta se obe vrnili domov, kjer so ju že čakali starši v nepopisnem strahu. Toda otroka, svojega lastnega otroka nista skoraj ne oče, ne mati spoznala. Deklica je imela na glavi star, raztrgan slamenik, telo je bilo odeto v obnošeno, ozabano in razcapano obleko, obraz je bil ves namazan in bese noge so tlele v čevljičkih, iz katerih so gledali praki bese noge. Toda tudi služkinja je bila vsa v čunje obložena. Kakor se je poznalo ugotovilo, je hodila služkinja vsak večer, ko so bili gospodarji pri poskušnjah in pri predstavi v gledališču, z dekletcem prosjačič. Mimoidočim se je smilila revna ženska, ki mora v trdi zimi s skoraj nagim otrokom berati, dajali so ji denarja, tako da je vsak večer mnogo prihranila. Dekletce ob njeni strani je pa dobilo od vseh strani bonbone, čokolado, sladčice in je ob teh dobrotah pozabljala na mraz in burjo. Komaj je čakala, da jo je vzela služkinja zvečer s seboj na be-rasko pot in je jokala, ko je morala služkinja takoj zapustiti službo, ker se ji je zdelo, da ne bo več dorežljivih rok in vse polno samih sladkih dobrot.

Če je človek le preveč prekan in zvij,

Na Westfalskem v Nemčiji je bil kmet, kateremu je krava zbolela. «Bojim se», je rekel svoj ženi, «da je naša mavra bolna, ni ji mnogo do krme in tudi močne oči ima.» - «Potem je za najboljša», je odgovorila žena, «da stopiš po živinozdravniku.» - «Na to sem tudi jaz mislil, toda s temi zdravniki je kriz, eden razume dosti, drugi manj. Toda že vem, kako napravim. Imam sijajno misel. Boš že videla!» - Živinozdravnik je prišel. «Kje je bolnica?» je vprašal. - «Poiščite si jo sami, vi jo že takoj iztaknete, če ste dober zdravnik», je odgovoril kmet in se prav zvito nasmešnil. V hlevu je bilo petnajst krav. Zdravnik je začel preiskovati kravo za kravo in došel slednjič tudi do mavre, ki je stala prav v kotu ob zidu. «No, ta je bolna», je ugotovil, «vse druge so popolnoma zdrave.» - «Izboren zdravnik, ta živinozdravnik, razume svojo stroko», je zašepetal kmet svoj ženi na uho, ko je zdravnik pisal recept. - «Cez nekaj tednov pa ni imel kmet več prebrisane krave v obrazu, ki je dobil od živinozdravnika račun, v katerem je stalo črno na belem: «Eno kravo zdravil - deset mark, štirinajst drugih krav preiskal po 3 marke - 42 marke.»

Tramvajska romiza zgorela

V mestu Porto na Španskem se je vnelo poslopje, kjer so se hranili čez noč vozovi cestnega električnega tramvaja. Poslopje je zgorelo do tal, s poslednjim vred je pa tudi zgorelo osemdeset vozov, tako da je morala cestna železnica popolnoma prenehati s svojim obratovanjem.

Odlikovan tenorist

Papež Pij XI. je podelil grofovske naslove slavnemu tenoristu Johnu Mc. Cormack-u. Cormack je rojen v Athloneju na Irskem leta 1884. Studiral je v Milanu z mojstrom Sabbatini-jem. Sedaj je menda med prvimi tenoristi na svetu in najboljši tolmač glavne vloge Turidua v Cavalleriji Rusticani. Tudi papež Benedikt XV. ga je odlikoval, izročil mu komendo sv. Jurija.

Nagla vožnja.

Pilot Rihard Pasquali, uslužben pri družbi, ki skrbi za zračno zvezo med Rimom in Dunajem, je preletel črto med Dunajem in Benetkami, t. j. 500 km, v 1.53 uri, sedem minut manj kot dve uri. Postavil je s tem rekord za trgovska letala na omenjeni črti.

Ognjenik bljuje.

Na Japonskem je začel bljuvati ognjenik Esamejama. Tako močno ni bljuval že deset let. Bluvanje spremlja glušilo bobnenje. V bližnjih vaseh so se pojavili tudi potresni sunki, ki so prebivalstvo zelo prestrašili. Ognjenik bljuje daleč naokoli velikanse skale, ki povzročajo seveda veliko škodo. Človeške žrtve se doslej še niso zaznamovale.

Gorki odlikovan

Iz Moskve prihaja vest, da je komisariat za javni pouk predlagal vladi, naj se podeli slavnemu ruskemu pisatelju Maksimu Gorkemu naslov: «velezasluzni mojster umetnosti».

Najbogatejša ulica na svetu

Park avenue, po naše: vrtna ulica, v New Yorku, je po piramidah, po velikanskih zgradbah cesarskega Rima in po srednjeveških katedralah krščanskega zapada največje arhitektonsko delo. Po zelo nizko nastavljeni cenitvi, po kateri izdajo prebivalci te ulice za svoje osebne potrebe vsako leto 280 milijonov dolarjev, izhaja, da gre za najbogatejšo milijonarsko ulico ne samo New Yorka in Zedinjenih držav, ampak tudi vsega sveta.

Prebivalci.

Sladkorni knezi in lastniki tobačnih plantaž iz Južne Amerike, železniški mogotci iz severa in filmski kralji z zapada imajo tu v svoji razkošni, z najdragocenejšimi starinskimi predmeti opremljena stanovanja, kojih povprečna letna najemnina znaša 30 do 40 tisoč dolarjev. So pa tudi stanovanja, nazvana duplex roof apartments, s senčnatimi strešnimi vrtovi, za katere treba plačati 50 tisoč in še več dolarjev. Najemniki raste, čim višje se nahaja stanovanje. Razgled iz takega stanovanja na tisočero hiš, na luko in morje in proti severu na hriboviti Westchester County stane precej milijonarjev. Izplača se pa vsekakor stanovati tri, štiri stolpe visoko nad prelestnim, hrumetnim peklo Manhattan in biti tako rekoč «osred zvezdama». Da tako nevarna sosesčina ne napravlja teh visoko v oblakih kraljujočih za lične pesnike, da ostajajo gospodje na dejanski podlagi in na solidnih tleh new-yorskega Wall-streeta, bančnega in trgovskega okraja, dokazujejo njihovi mesečni dohodki in izdatki.

Nekaj števil.

Davčna statistika kaže, da ima Amerika po svetovni vojni 15 tisoč dolarjskih milijonarjev. Od teh stanujejo nad štirje tisoč stalno v New Yorku. K tem prihaja še veliko število onih milijonarjev, ki imajo sicer svoja stanovanja v Park avenue, ki se pa le priložnostno - večkrat le za nekaj tednov - v letu - mude v teh stanovanjih, navadno ob času, ko prihajajo njihove žene in hčere nakupovat v veleposred. Nič se ni čuditi, da biva v mnogih velikanskih hišah v Park-avenue do šestdeset milijonarjev pod eno streho.

Pri tako nezasišani osredotočbi ogromnega bogastva so se morala umetno ustanoviti v bližini mnogogospodarska podjetja, kakor krojači, modisti, cvetličarji, draguljarji itd. Moderna Amerikanka namreč ne kupuje več svojih kožuhov in draguljev izključno v Parizu kakor pred vojno, ona si da rajši postreči v ameriški metropoli, kjer dobi skrbno izbero vseh dragocenosti tega sveta po svojem nacionalnem okusu. Do velikih modnih trgovin v ulicah Fifth in Madison, ki sta obe vzporedni s parčno ulico, se pride iz te v petih minutah.

4000 dam, stanujočih v parčni ulici, izda na leto za svoje obleke 85 milijonov dolarjev, približno 21.000 dolarjev na družino. Očetje in sinovi se oblačijo v istem času za 18 milijonov dolarjev, rabijo torej le nekaj čez eno petino tega, kar izdajo njihove žene in hčere za obleke. Skupni izdatki za najemnine in pohištvo, vključno podo-be in starine, znašajo nad 65 milijonov dolarjev, za hranila in restavracijske račune 32 milijonov. Draguljeve nakupi parčna ulica letno za 20 milijonov, torej 5 tisoč dolarjev na vsako družino. Skoraj gotovo so pa tile izdatki mnogo večji. Avtomobili in izdatki za garaže požorejo 16 milijonov dolarjev, 4000 na družino. Za lepotilne salone, lepotilna sredstva in dišave potrosijo dame prej omenjene ulice 8 milijonov dolarjev, le tri milijone manj kakor za gledišča, koncerte in varietete. Veliko vlogo igrajo sladkarije, cvetlice, za katere izdajo letno 10 milijonov dolarjev. In da lahko ležajo ti bogatini v mirno vestjo spat, nakažejo v razne dobrodelne namene še 5 milijonov dolarjev.

Pijača.

Družba «Park avenue association», ki je priobčila gornje podatke, molči previdno o izdatkih za vino, šampanjec, likerje in druge take tajne prijetnosti izsu-

šene» republike, toda list «New York World» je priobčil pred enim letom statistiko po kateri znašajo izdatki parčne ulice za alkoholne pijače 15 milijonov dolarjev, torej še ne 4000 dolarjev na vsako družino, pri čemer treba pomisliti, da stane v Ameriki steklenica pristnega šampanjca petkrat do desetkrat toliko kot v Evropi, to pa radi velike utihotapnine in podkupnine.

Življenje bogatašev.

Vkljub tem imponujočim vsotam bi bila zgrešena domneva, da je tem mogotcem samo za materialno uživanje. Mnogo je družin med njimi, ki žive estetsko življenje. Moške ostanejo do pozne starosti vitki in prožni; tudi ženske se bavijo poleg mnogih praznih neumnosti veliko s sportom. Življenje se oblikuje po večini nekam praznično. Oni potujejo, plešejo, se vozijo z avtomobili, z jahtami. Parčna ulica išče užitkov, išče kakor vse razkošno bogate dobe človeške zgodovine iluzij, omame nad pustoto vsakdanjega življenja. Tako so bogataši v Periklejskih Atenah, nadalje v Rimu in Firencah, v renesančni dobi financirali največje vrednote umetnosti. Mogoče živi še sedaj v kaki izmed teh hišnih piramid kak mecen in podpornik umetnosti, kak Lorenzo il Magnifico. Toda ta bi se moral vsekakor kmalu pojaviti, sicer postane pri znani ameriški litrosti tudi parčna ulica moderna. Za sedaj pa predstavlja ta blesteča se ulica slepilo žarišče nove zlate dobe.

H. T.

ZDRAVNIK

dr. Franc Gruden
ordinira
v Trstu Via S. Lazzaro 23/II
(zraven kavarnе Roma)
od 10.30 do 13
V Nabrežini ordinira samo popoldne
od 14-18 (na lastnem domu)

ZLATARNA Albert Povh
Trst, Via Mazzini 46
kupiše krome po 1/37
Popravlja in prodaja zlatenino.

Dr. SARDOČ
ZOBOZDRAVNIK
TRST
VIA S. LAZZARO 23, II.

Tržaška posojilnica in hranilnica
registr. zadruga z omeji. poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. n.
Sprejema navadne hranilne vloge na
kajžice, vloge na tekoči račun in vloge
za čekovni promet, ter jih obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema «Dinarje» na tek. račun
in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plačuje zavod sam.
Daje posojila na vknjižbe, menice, za-
stave in osebne kredite.
— Obrestna mera po dogovoru. —
Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za stranke od 8.30
do 13 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad zaprt.
Štev. telef. 25-67.

Najstarejši slov. denarni zavod

FERRO CHINA PIGATTI
Okrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti
MALOKRVNOSTI, BLEDECI in za OKREVANJE
LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

Tiskarna Edinost v Trstu
Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor
tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejšimi stroji,
črkami, Lynotype, stereotiplo ter rotacijskim strojem.
Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Ul. S. Francesco d'Assisi 20